

Hallitus 29.10.2026

Kokoustiedot

Aika	29.10.2026 klo 10.00-13.00
Paikka	Kuntatalo, 3. kerros, kokoushuone B 3.8 Toinen linja 14, Helsinki

Osanottajaluettelo

Puheenjohtaja	Nurminen Ilmari	SDP
I varapuheenjohtaja	Vuornos Henrik	Kok.
II varapuheenjohtaja	Honkonen Petri	Kesk.
	Elo Piia	SDP
	Kvarnström Johan	SDP
	Nahkuri Miia	SDP
	(paikka avoinna)	Kok.
	Ruohonen Sini	Kok.
	Savukoski Riitta	Kok.
	Lehtosalo-Lönnberg Eevakaisa	Kesk.
	Rossi Markku	Kesk.
	Lintula Tiia	Vihr.
	Mustakallio Jaakko	Vihr.
	Minkkinen Minna	Vas.
	Luoma-aho Janne	PS

Varajäsenet puolueittain sijaantulojärjestyksessä

Lehtonen Harri	SDP
Valtanen Pirkko	SDP
Jalovaara Ville	SDP
Laulainen Arja	SDP
Kaunistola Mari	Kok.
Jussila Anne-Mari	Kok.
Friis Patrik	Kok.
Pajula Matias	Kok.
Häggman Johanna	Kesk.
Jalonen Vesa	Kesk.
Varjola Liisa	Kesk.
Holopainen Mari	Vihr.
Rantanen Tuomas	Vihr.
Raudaskoski Mikko	Vas.
Pentikäinen Pia	PS

Valtuuskunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat sekä ruotsinkielisen neuvottelukunnan puheenjohtaja

Puheenjohtaja	Elo Timo	Kok.
I varapuheenjohtaja	Valtonen Mikko	SDP
II varapuheenjohtaja	Oinas-Panuma Olga	Kesk.
Puheenjohtaja	Ollikainen Mikko	RKP

Muut läsnäolijat

Karhunen Minna	toimitusjohtaja
Huovinen Susanna	varatoimitusjohtaja
Reina Timo	varatoimitusjohtaja
Stenman Ulf	johtaja, ruotsinkieliset asiat
Liippola Elina	talousjohtaja
Eriksson Nina	kokouksen sihteeri

sekä työjärjestyksessä mainitut puhe- ja läsnäolo-oikeudet.

Hallitus 29.10.2026

Asiat

86	Kokouksen avaus
87	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen
88	Pöytäkirjan tarkastajan valinta
89	Esityslistan hyväksyminen
90	Ajankohtaiskatsaus
91	Kuntaliiton talouskatsaus tammikuu - syyskuu 2026
92	Suomen Kuntaliitto ry:n strategia 2027-2030
93	Suomen Kuntaliitto ry:n toimintasuunnitelma vuodelle 2027
94	Suomen Kuntaliitto ry:n talousarvioesitys vuodelle 2027
95	Valtuuskunnan sihteeristö
96	Kuntaliiton valtuuskunnan syyskokous 26.-27.11.2026
97	Kuntaliiton nimenkirjoitusoikeudet
98	Käyttöoikeudet ja valtuudet Nordea Bank Oyj:n järjestelmiin ja palveluihin
99	Yhtiökokousedustajan valinta sekä toimiohje Inservio Oy:n ylimääräiseen yhtiökokoukseen
100	Ehdotus valtiovarainministeriölle Kuntien takauskeskuksen valtuuskunnan varajäseneksi
101	Kuntaliiton hallituksen seuraava kokous
102	Muut asiat
103	Kokouksen päättäminen

Hallitus 29.10.2026

86

Kokouksen avaus

Ehdotus Puheenjohtaja avaa hallituksen kokouksen.

Päätös

87

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Sääntöjen mukaan hallitus kokoontuu puheenjohtajan kutsusta. Kutsu lähetetään hallituksen varsinaisille jäsenille ja varajäsenille viimeistään 22.10.2026.

Hallitus on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet sen jäsenistä on läsnä. Hallituksen kokouksiin osallistuvat myös varajäsenet.

Hallituksen jäseniä ja varajäseniä sekä muita läsnäolijoita pyydetään allekirjoittamaan osallistujalista, joka otetaan pöytäkirjan liitteeksi.

Ehdotus Todetaan kokouksen osanottajat ja päätösvaltaisuus.

Päätös

88

Pöytäkirjan tarkastajan valinta

Hallituksen työjärjestyksen 17 §:n mukaan hallituksen pöytäkirjan allekirjoittaa kokouksen puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri. Pöytäkirjan oikeellisuuden tarkastaa kokouksen siihen valitsema jäsen.

Ehdotus Valitaan tämän kokouksen pöytäkirjan tarkastajaksi hallituksen jäsen Miia Nahkuri.

Päätös

89

Esityslistan hyväksyminen

Ehdotus Hyväksytään kokouksen esityslistan muutoksitta/seuraavin muutoksin:

Päätös

90

Ajankohtaiskatsaus

Kuntapolitiikka ja seuraava hallituskausi: Kuntaliiton strategia 2027-2030 ja toimintasuunnitelma 2027 suunnannäyttäjinä
toimitusjohtaja Minna Karhunen

Kaupunki- ja kuntakehityksen näkökulmasta rakennetun ympäristön uudistuva lainsäädäntö
johtaja Pirjo Sirén, yhdyskunta ja ympäristö

Ehdotus Merkitään tiedoksi. /MK

Päätös

Hallitus 29.10.2026

Lisätietoja Minna Karhunen, p. 050 380 5907
Nina Eriksson, p. 050 569 5301

91

Kuntaliiton talouskatsaus tammikuu - syyskuu 2026

Liite 91.1 Kuntaliiton talouskatsaus tammi-syyskuu 2026
Liite 91.2 Talousraportti syyskuu 2026
Liite 91.3 Kuntaliiton sijoitusten kuukausiraportti 2026-09

Jakso tammikuu-syyskuu 2026

Kuntaliiton varsinaisen toiminnan tuotot ovat yhteensä 12 318 700 euroa ylittäen budjetin 11 688 265 euroa 630 434 eurolla.

Kaikki kustannukset ovat yhteensä 15 339 963 euroa, jolloin budjetti 16 131 600 euroa alittuu 791 637 eurolla.

Tuotto-/kulujäämä ennen sijoitus- ja rahoitustoimintaa on -3 021 263 euroa budjetin ollessa -4 443 334 euroa. Eroa budjettiin on +1 422 072 euroa.

Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tulos on +7 336 924 euroa budjetin ollessa +4 320 000 euroa. Eroa budjettiin on +3 016 924 euroa.

Sijoitussalkun kirjanpitoon merkitty nettokurssivoitto on +6 370 961 euroa ja arvonalennukset +90 033 euroa, yhteensä +6 460 994 euroa budjetin ollessa +2 475 000 euroa. Eroa budjettiin on +3 985 994 euroa.

Suomen Kuntaliitto ry:n tulos jaksolla on +4 315 661 euroa, kun se budjetissa on -123 334 euroa. Ero budjettiin on +4 438 995 euroa.

Suomen Kuntaliitto ry:n taseen oma pääoma oli tilikauden alussa 106,0 milj. euroa ja syyskuun lopussa 110,3 milj. euroa. Muutos tilikauden aikana on +4,3 milj. euroa. Taseen loppusumma on 115,2 milj. euroa (vuosi 2025: 110,8 milj. euroa)

Ehdotus Talouskatsaus jaksolta tammikuu-syyskuu 2026 merkitään tiedoksi. /MK

Päätös

Lisätietoja Minna Karhunen, p. 050 380 5907
Elina Liippola, p. 050 565 0271

92

Suomen Kuntaliitto ry:n strategia 2027-2030

Liite 92.1 Kuntaliiton strategia 2027-2030

Kuntaliiton päivitetty strategia on määrä vahvistaa valtuuskunnan syyskokouksessa 27.11.2026. Hallitus ja hallituksen työvaliokunta on ohjannut päivittämistyötä seminaareissaan ja kokouksissaan. Valtuuskunnan jäsenet osallistuivat strategian muotoiluun kevätkokouksen 2026 yhteydessä pidetyn työpajan muodossa. Kunnat ovat osallistuneet valmisteluun osallistumalla strategiseen asiakastutkimukseen ja strategian toteutumisen arviointitutkimukseen sekä Kuntaliiton verkostojen kautta, joissa käydään jatkuvaa vuorovaikutusta strategisista teemoista. Kuntaliiton johtoryhmä ja asiantuntijat ovat osallistuneet valmisteluun strategiatyöpajoissa.

Hallitus 29.10.2026

Strategiassa linjataan:

- missio
- visio
- toimintaperiaatteet
- strategiset painopisteet ja niille asetetut tavoitteet

Strategia päivitetään kokonaisuudessaan seuraavan valtuuskunnan ja hallituksen johdolla v. 2030. Tarvittaessa strategiaan voidaan tehdä vuosisuunnittelun yhteydessä tarvittavia hallituksen hyväksymiä ja valtuuskunnan vahvistamia muutoksia. Toimenpiteet strategiassa linjattujen tavoitteiden saavuttamiseksi määritellään Kuntaliiton säännöissä tarkoittamassa toimintasuunnitelmassa, joka tarkistetaan ja päivitetään joka syksy.

Missio:

- elävä itsehallinto sekä toimiva kunta-valtiosuhde
- kuntien tehtävien ja rahoituksen tasapaino
- kuntien toimintavapaudet mahdollistava lainsäädäntö

Visio: Vahvat kunnat, menestyvä Suomi

Suomen menestys tehdään kunnissa ja kaupungeissa. Kasvu, osaaminen, hyvinvointi ja turvallinen arki syntyvät siellä, missä ihmiset elävät.

Kunnallinen itsehallinto ja paikallinen päätöksenteko ovat suomalaisen demokratian kivijalka. Kuntien tarjoaman arjen käyttöliittymän varaan on rakennettu maailman onnellisimman kansan hyvinvointiyhteiskunta, eikä tätä perustaa tule murentaa.

Samalla kuitenkin tarvitaan näkemystä ja rohkeutta uudistaa kuntia ja palvelurakenteita, jotka on alun perin rakennettu toisenlaisen ajan tarpeisiin.

Kuntien tulee olla riittävän vahvoja vastatakseen nopeasti muuttuvan yhteiskunnan tarpeisiin. Niillä tulee olla riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset sekä vapaus tehtäviensä toteuttamiseen.

Kun vahvat kunnat luovat perustan kasvuille ja hyvinvoinnille, Suomi menestyy. Ne tarjoavat maaperän, jossa talous, kulttuuri, teknologia ja yhteiskunta voivat kasvaa ja kukoistaa. Ne ovat paikkoja, joissa ideat syntyvät, yritykset menestyvät ja ihmiset voivat löytää mahdollisuuksia kehittää itseään ja ympäristöään.

Toimintaperiaatteet:

Askeleen edellä

Olemme vaikuttava kuntien edunvalvoja ja kunnista käytävän keskustelun rohkea suunnannäyttäjä. Luotaamme jatkuvasti toimintaympäristöämme sekä kunnista käytävää keskustelua, huolia ja ratkaisuehdotuksia. Ennakkoimme yhteiskunnan muutoksia ja kehitämme vaikuttavia ratkaisuja, jotta voimme vaikuttaa päättäjiin, tukea kuntia ja nostaa kunnille tärkeitä asioita julkiseen keskusteluun.

Yhteistyötä yli rajojen

Luomme vaikuttavuutta työskentelemällä verkostojen kanssa ja tukemalla kuntien moniäänisyyttä. Hyödynnämme jäsenkuntien sekä erilaisten verkostojen ja sidosryhmiemme osaamista. Vahvistamme rajoja ylittävää yhteistyötä kuntien toimialojen välillä, kuntien ja hyvinvointialueiden välillä sekä kuntien ja valtion välillä. Huolehdimme asiakasymmärryksestämme

Hallitus 29.10.2026

ja varmistamme asiakkaamme tyytyväisyyden. Huomioimme monimuotoisen kuntakentän strategisten tavoitteiden edistämisessä. Vahvistamme kumppanuuttamme Kuntaliitto-konsernissa.

Uudistava kulttuuri

Olemme uudistumiskykyinen organisaatio, jossa voidaan hyvin ja jonka talous on tasapainossa. Muodostamme tarkoituksenmukaisia ratkaisutii-
mejä yhteisten tavoitteiden ympärille joustavasti, ja tuemme kuntien uudistumista. Kehitämme osaamistamme ja toimintatapojamme. Vaalimme kaksikielisyyttä.

Valjastamme tiedon ja tekoälyn entistä vahvemmin Kuntaliiton vaikuttavuuden hyödyksi. Tämä edellyttää, että tieto on yhteistä ja tarkoituksenmukaisella tavalla hallintoa, myös Kuntaliitto-konsernin tasolla. Laadimme ja toteutamme Kuntaliitto-konsernin data- ja AI-linjaukset ja toimintamallin. Tekoälyn hyödyntämistä lisätään Kuntaliitossa erityisesti neuvontapalveluissa ja lausuntoprosesseissa, kuntien toiminta- ja taloustiedon analyysissä sekä väestö- ja muissa ennusteissa.

Strategiset painopisteet ja tavoitteet:

1. Kuntien, palvelurakenteiden, rahoituksen ja sääntelyn uudistaminen

Haaste:

Syntyvyyden lasku, ikääntyminen, keskittyvä maahanmuutto ja kaupungistuminen vaikeuttavat ennennäkemättömällä tavalla kuntien mahdollisuuksia järjestää palveluita kuntalaisille. Muutos on vääjäämätön ja merkittävä niin väestöään menettävissä kunnissa kuin kasvavissa kaupungeissakin. Samaan aikaan osaamistaso on saatava nousuun ja lasten ja nuorten hyvinvoinnista on huolehdittava. Nyt tarvitaan rohkeutta uudistua ja uskallusta kokeilla, sillä kunta- ja palvelurakenteet on rakennettu toisenlaisen ajan tarpeisiin, ja yhtenäiskuntamallista on tosiasiallisesti jo luovuttu.

Tavoitteemme:

- Kuntia ja palvelurakenteita uudistetaan vastaamaan väestönmurroksen ja talouden haasteita sekä osaamistason nostamisen vaatimuksia.
- Kuntien rahoitusjärjestelmä uudistetaan vastaamaan kuntien nykyisiä tehtäviä.
- Kuntia koskevaa sääntelyä ja ohjausta järkevöitetään, arvioidaan sekä kehitetään systemaattisesti, kunnan monialaisuus huomioiden.
- Kunta-hyvinvointialue-suhde toimii hyvin kumppanuudessa ja TE-uudistuksen jälkeisen elinvoimakunnan edellytykset onnistua ovat kunnossa.

2. Kuntademokratia

Haaste:

Kunnallinen itsehallinto ja paikallinen päätöksenteko ovat suomalaisen demokratian kivijalka. Niiden varaan rakennetaan myös tulevaisuuden ratkaisut. Edustuksellinen kuntademokratia on yhä suuremmissa vaikeuksissa. Äänestysaktiivisuus on ennätysmatalalla tasolla, ehdokkaiden määrä on vähentynyt voimakkaasti ja osassa kuntia on vaikeuksia saada riittävästi ehdokkaita uusiin toimielimiin. Vain runsas kolmannes kuntalai-

Hallitus 29.10.2026

sista on kiinnostuneita oman kunnan politiikasta ja hyvin harva vaaliedokkuudesta, erityisesti nuoret. Monet suomalaiset kokevat, ettei heillä ole mahdollisuutta tuoda kuuluviin omaa mielipidettään kunnissa tehtäviin päätöksiin.

Tavoitteemme:

- Kuntademokratia koetaan merkitykselliseksi ja osallistavaksi
- Kuntien päätöksenteko on toimivaa ja luottamukseen perustuvaa
- Osallistumisen tavat uudistuvat ja täydentävät edustuksellista demokratiaa

3. Kuntien tuottavuuskehitys

Haaste:

Toimintaympäristön muutoksissa ja tiukkenevan taloustilanteen vallitessa kuntien odotetaan tekevän osansa kuntatalouden kestävyttä, tuottavuutta ja tuloksellisuutta vahvistavissa toimintatapojen ja rakenteiden muutoksissa. Yhteiskuntamme digitalisoituu vauhdilla, ja kuntien on kyettävä hyödyntämään sen mahdollisuuksia. Tuottavuushyötyjen todentamista ja mittaamista varten tarvitaan vertailukelpoista dataa ja yhteisiä toimintatapoja. Digikehittämisen ytimessä on toimintakulttuurin muutos ja johtaminen sekä julkishallinnon yhteinen digitaalinen perusta.

Tavoitteemme:

- Kuntien tuottavuus ja vaikuttavuus paranevat kestävästi
- Kunnilla on edellytykset hyödyntää dataa ja digitalisaatiota
- Sääntely mahdollistaa palvelujen uudistamisen ja kokeilut

4. Varautuminen ja turvallisuus

Haaste:

Kuntien turvallisuustoimintaympäristö on muutoksessa. Suurvalta politiikan ja autoritääristen johtajien nousun tuoma arvaamattomuus, hybridi-sodankäynti ja kyberuhat, konfliktien vaikutukset öljyn saatavuuteen ja sen kerrannaisvaikutukset hintoihin tuovat epävakautta. Ilmaston muutoksen torjunnan ohella myös sen aiheuttamiin seurauksiin on sopeuduttava ja varauduttava. Kuntien rooli kriisitilanteisiin varautujana, kriittisen infran ja tietojärjestelmien suojaajana ja arjen palveluiden turvaajana myös poikkeustilanteissa on kasvattanut merkitystään.

Maan rajojen sisällä polarisaatio, rasismien voimistuminen, segregatio ja pahoinvoinnin lisääntyminen luovat maaperää jengiytymiselle, ekstremismille ja nuorten raaistuneelle väkivaltarikollisuudelle. Kuntien työ lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja arjen turvallisuuden edistämiseksi luo turvallista kasvuympäristöä ja vahvistaa resilienssiä ja uskoa tulevaan.

Tavoitteemme:

- Kunnat ovat ennakkoivia ja kokonaisturvallisia toimijoita
- Kuntien kyky selviytyä häiriöistä ja kriiseistä vahvistuu
- Turvallinen arki toteutuu kaikille kuntalaisille – myös verkossa

Hallitus 29.10.2026

5. Kaupunkien kasvuedellytykset

Haaste:

Suomi ei kykene ratkomaan yhä monimutkaisempia globaaleja haasteita ilman menestyviä kaupunkeja. Kaupunkien tulee kyetä toimimaan vetureina kansallisessa ja kansainvälisessä kehityksessä.

Tarvitsemme talouskasvua ja sitä tukevaa tuottavuuden kasvua. Kaupungit toimivat innovaatioiden, yrittäjyyden ja työpaikkojen keskittymänä. Niillä on merkittävä vaikutus talouskehitykseen niin paikallisella kuin kansallisellakin tasolla. Myös vihreän siirtymän työpaikoilla on vahva urbaani painotus.

Kaupunkien merkitys suomalaisessa yhteiskunnassa sekä sivistyksen ja kulttuurielämän että korkeatasoisen koulutuksen ytimessä. Kaupungit tarjoavat palveluita koko kaupunkiseudulle ja jopa valtakunnallisesti. Kaupunkien kulttuuritarjonta vahvistaa yhteisöjen yhteenkuuluvuutta ja ylläpitää kaupunkien vetovoimaa.

Myös ilmastonmuutoksen ja luontokadon torjunnassa kaupungit ovat keskeisessä asemassa. Monet suomalaiset kaupungit ovat tehneet merkittäviä käytännön toimia kasvihuonekaasupäästöjen ja vähentämiseksi ja luontokadon pysäyttämiseksi, ja toimivat näin esikuvina koko maalle.

Kaupungit kohtaavat yhä monimutkaisempia sosiaalisia haasteita, kuten segregatiota, eriarvoisuutta ja syrjäytymistä. Kaupunkien rooli kestävästä kehityksestä tavoitteiden saavuttamisessa on ratkaiseva.

Tavoitteemme:

- Kaupungit vahvistavat Suomen kasvua ja kilpailukykyä
- Osaajien saatavuus, väestönkehitys ja maahanmuutto tukevat kasvua
- Kestävä kaupunkikehitys ja elinvoima etenevät rinnakkain

Jatkuva laadukas perustoiminta:

- Edunvalvonta: Aloitteet, lausunnot, työryhmät, eduskuntakuulemiset ja vaikuttamistapaamiset
- Neuvontapalvelut: vahvaan osaamiseen perustuvaa henkilökohontaista neuvontaa
- Verkostot: edunvalvonnan tuki ja vaikuttaminen, yhteistyö, vertaistuki
- Tieto ja T&K-toiminta: uusi tieto ja analytiikka, selvitykset ja tutkimukset, ratkaisumallit, muutostukiprojektit, verkostoprojektit
- Viestintä: aktiivinen viestintä ja kampanjat

Ehdotus

Hallitus ehdottaa valtuuskunnalle, että valtuuskunta hyväksyy liitteessä 92.1 esitetyn Kuntaliiton strategian 2027-2030. /MK

Päätös

Lisätietoja

Minna Karhunen, p. 050 380 5907
Markus Pauni, p. 050 439 5612

Hallitus 29.10.2026

93

Suomen Kuntaliitto ry:n toimintasuunnitelma vuodelle 2027

Liite 93.1 Kuntaliiton toimintasuunnitelma 2027

Kuntaliiton 2027-2030 strategialuonnokseen pohjautuen on valmisteltu vuoden 2027 toimintasuunnitelma. Toimintasuunnitelma konkretisoi strategian painopisteiden tavoitteet eri tasoiksi toimenpiteiksi edunvalvon-
nassa, kehittämisessä, tiedontuotannossa ja tutkimuksessa sekä viestin-
nässä ja verkostotoiminnassa. Vuoden 2027 toiminnassa korostuvat vah-
vasti hallitusohjelmavaikuttaminen ja yhdessä strategiaprosessin kanssa
valmisteltujen hallitusohjelmatavoitteiden toteuttaminen.

Toimintasuunnitelman valmistelu on toteutettu hallituksen ja työvalio-
kunnan ohjauksessa sekä Kuntaliiton johtoryhmän ja asiantuntijoiden
kanssa. Toimintasuunnitelmasta tehdään myös yksiköiden toimintaa yksi-
tyiskohtaisemmin suuntaavat versiot niiden toiminnan ja johtamisen työ-
kaluiksi. Kuntaliiton budjetti on valmisteltu linjassa strategia- ja toiminta-
suunnitelmaluonnosten kanssa.

Ehdotus

Hallitus hyväksyy liitteessä 93.1 esitetyn Kuntaliiton vuoden 2027 toimin-
tasuunnitelman ja esittää sen valtuuskunnan vahvistettavaksi. /MK

Päätös

Lisätietoja

Minna Karhunen, p. 050 380 5907
Markus Pauni, p. 050 439 5612

94

Suomen Kuntaliitto ry:n talousarvioesitys vuodelle 2027

Liite 94.1 Kuntaliiton talousarvioesitys vuodelle 2027

Talousarvio 2027

Talousarvion mukaisista liiton yhteensä 16,2 miljoonan euron tuloista pää-
osan muodostavat jäsenkuntien 12,0 miljoonan euron jäsenmaksutulot,
jotka ovat samat kuin edellisenä vuonna, sekä koulutuskuntayhtymien
yhteistyöjäsenmaksut ja maakuntaliittojen palvelumaksut yhteensä 0,4
miljoonaa euroa. Ulkoisen rahoituksen osuus budjetoiduista tuloista on
3,2 miljoonaa euroa.

Talousarviossa 2027 Kuntaliiton henkilöstön työpanoksen arvioidaan ole-
van 130,8 henkilötyövuotta. Vuoden 2026 budjetoitu työpanos on 128,7
henkilötyövuotta ja ennuste vuodelle 2026 on 128,4 henkilötyövuotta.
Henkilöstökulujen osuus kaikista kustannuksista on 55%.

Sijoitus- ja rahoitustoiminnan nettotuloiksi arvioidaan 6,6 miljoonaa eu-
roa, joka koostuu osingoista ja sijoitussalkun tuotosta.

Liiton talousarvioesityksen tulos on 1,6 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Sijoituspolitiikka 2027 (sisältyy talousarvioehdotukseen)

Kuntaliiton sääntöjen 20 § 10 kohdan mukaan hallituksen tehtävänä on
päättää yhdistyksen sijoitustoiminnan perusteista. Kuntaliitto on pitkäai-
kainen sijoittaja, jonka sijoitustoiminnan on tarkoitus jatkua toistaiseksi.
Sijoituspäätöksissä painotetaan sijoitusomaisuuden odotettua tuottoa

Hallitus 29.10.2026

pitkällä aikavälillä ja mahdollisuutta tarvittaessa rahoittaa toimintamenoja. Kassavaroja voidaan sijoittaa lyhytaikaisesti, jolloin painotetaan matalaa riskiä ja likviditeettiä.

Vuoden 2027 budjetin mukaan Kuntaliiton toimintamenojen rahoittamiseen tarvitaan sijoitussalkun tuottoja noin 6,6 miljoonaa euroa. Sijoitussalkun pitkän aikavälin (10-15 vuotta) keskimääräiseksi reaaliuottotavoitteeksi asetetaan 3,0 % vuodessa.

Riskin vähentämiseksi pyritään sijoitukset hajauttamaan tehokkaasti eri varallisuusluokkiin (osakkeet, korkosijoitukset ja vaihtoehtoiset sijoitukset), varallisuusluokkien sisällä sekä maantieteellisesti.

Sijoitussalkun neutraali allokaatio kuvaa salkun varallisuusluokkien jakaumaa, joka pitkällä aikavälillä odotetaan toteuttavan sijoitustoiminnalle asetetut tavoitteet tuoton ja riskin suhteen. Sijoitussalkun pitkän aikavälin tuotto selittyy valtaosin tämän neutraalin allokaation perusteella. Neutraaliallokaatio on normaalisti pitkäaikainen ja sitä tarkistetaan lähinnä tehtäessä perustavanlaatuisia muutoksia tavoitteisiin kuten esimerkiksi varainkäyttöstrategian muuttuessa.

KUNTALIITON ALLOKAATIO	Neutraali- osuus	Minimi- osuus	Maksimi- osuus
Rahamarkkinat	0,0 %	0,0 %	30,0 %
Valtionlainat	8,5 %	0,0 %	25,0 %
Yrityslainat, Investment Grade	8,5 %	0,0 %	20,0 %
Yrityslainat, High Yield	4,0 %	0,0 %	10,0 %
Kehittyvien maiden lainat	4,0 %	0,0 %	10,0 %
Korkosijoitukset	25,0 %	20,0 %	50,0 %
Vaihtoehtoiset sijoitukset	15,0 %	0,0 %	20,0 %
Osakkeet, Suomi	10,0 %	5,0 %	20,0 %
Osakkeet, Eurooppa	20,0 %	5,0 %	30,0 %
Osakkeet, Yhdysvallat	20,0 %	5,0 %	30,0 %
Osakkeet, kehittynyt Aasia	0,0 %	0,0 %	5,0 %
Osakkeet, kehittyvät maat	10,0 %	0,0 %	20,0 %
Osakkeet	60,0 %	35,0 %	70,0 %

Yksittäisen liikkeeseenlaskijan arvopapereihin voidaan sijoittaa enintään 5 % omaisuusluokasta. Yksittäisen liikkeeseenlaskijan arvopapereista, joiden paino omaisuusluokasta on yli 2,5 %, mutta alle 5 % voi olla enintään 25 % omaisuusluokasta. Näitä rajoja ei sovelleta rahastosijoituksiin.

Sijoitustoiminnan vastuullisuus

Sijoitustoiminnan vastuullisuudella tarkoitetaan sijoitusten ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen ja hyvään hallintoon (ESG) liittyvien riskien arviointia ja huomioon ottamista sijoituspäätöksiä tehtäessä sekä sijoitustoimintaa seurattaessa ja arvioitaessa. Kuntaliitto ottaa sijoitustoiminnassaan huomioon vastuullisuusnäkökohdat ja edistää YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden mukaista toimintaa.

Suurin osa Kuntaliiton sijoituksista hoidetaan ulkoistetusti varainhoitajien toimesta, joten vaikuttaminen tapahtuu ennen kaikkea varainhoitajien valinnan ja varainhoitajille annettavan ohjeistuksen kautta välillisesti.

Hallitus 29.10.2026

Varainhoitajien osalta arvioidaan erityisesti sitä, että varainhoitaja ottaa sijoitusten vastuullisuuden huomioon osana sijoituksiin liittyvää päätöksentekoa.

Hallituksen sijoitusraportoinnissa esitetään tuotto- ja riskilukujen lisäksi myös vastuullisuusmittareita. Tällä hetkellä on mahdollista raportoida sijoitussalkun vastuullisuuden kokonaisarvosana (koostuen ympäristö-, yhteiskunta ja hallintoriskeistä) sekä hiilijalanjälki.

Raportoitaville mittareille voidaan asettaa jatkossa konkreettisia tavoitteita, joista päättää Kuntaliiton hallitus vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä. /MK

Ehdotus

Hallitus hyväksyy vuoden 2027 talousarvion liitteen 94.1 mukaisena ja ehdottaa valtuuskunnalle, että se vahvistaa Suomen Kuntaliitto ry:n talousarvion vuodelle 2027 liitteen 94.1 mukaisesti.

Hallitus ehdottaa lisäksi, että valtuuskunta vahvistaa Suomen Kuntaliitto ry:n sijoituspolitiikan vuodelle 2027 liitteessä 94.1 esitetyssä muodossa.

Lisäksi hallitus valtuuttaa liiton toimitusjohtajan päättämään talousarvion teknisistä tarkistuksista sekä tutkimus- ja kehityshankkeiden bruttotulojen ja -menojen sellaisista tarkistuksista, jotka eivät muuta liiton hankkeisiin kohdistuvan nettopanostuksen kokonaismäärää. /MK

Päätös

Lisätietoja

Minna Karhunen, p. 050 380 5907
Elina Liippola, p. 050 565 0271

95

Valtuuskunnan sihteeristö

Valtuuskunta on 4.12.2025 kokouksessaan valinnut Kuntaliiton juristit Katriina Martikaisen ja Alexander Erikssonin sihteeireikseen toimikaudeksi 2025–2029. Martikainen ja Eriksson hoitavat jatkossa tehtävää yhdessä muodostaen valtuuskunnan sihteeristön.

Katriina Martikainen ei enää ole Kuntaliiton palveluksessa. Hänen tilalleen sihteeristöön ehdotetaan Kuntaliiton johtavaa juristia Ida Sulinia.

Ehdotus

Hallitus ehdottaa valtuuskunnalle, että se päättää, että valtuuskunnan sihteeireinä toimivat jatkossa Kuntaliiton johtava juristi Ida Sulin ja juristi Alexander Eriksson. /MK

Päätös

Lisätietoja

Minna Karhunen, p. 050 380 5907
Ida Sulin, p. 050 357 8527
Alexander Eriksson, p. 050 323 7869

Hallitus 29.10.2026

96

Kuntaliiton valtuuskunnan syyskokous 26.-27.11.2026

Liite 96.1 Valtuuskunnan syyskokouksen kokousohjelma ja kokouksessa käsiteltävät asiat

Kuntaliiton sääntöjen mukaan valtuuskunta kokoontuu varsinaiseen kokoukseen kahdesti vuodessa, kevätkokoukseen maaliskois-heinäkuussa ja syyskokoukseen syys-joulukuussa hallituksen määräämänä aikana ja paikassa.

Kuntaliiton hallitus on vuoden 2026 kokousaikataulun hyväksyessään päättänyt, että valtuuskunnan syyskokous pidetään 26.-27.11.2026.

Kuntaliiton sääntöjen mukaan kutsu valtuuskunnan kokoukseen on toimitettava kullekin jäsenelle tämän ilmoittamaan osoitteeseen lähetetyllä kirjeellä tai sähköisesti vähintään kymmenen päivää ennen kokousta. Jos kokoukseen voidaan osallistua tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla (etäosallistuminen), kokouskutsussa on mainittava tästä. Kutsuun on mahdollisuuksien mukaan liitettävä esityslista. Valtuuskunnan esityslista laaditaan sekä suomen että ruotsin kielellä. Kuntaliiton hallituksen tulee valmistella valtuuskunnan käsiteltäviksi tulevat asiat.

Hallituksen jäsenellä, toimitusjohtajalla, varatoimitusjohtajalla ja ruotsinkielisen toiminnan johtajalla sekä muilla valtuuskunnan määräämillä henkilöillä on oikeus olla läsnä valtuuskunnan kokouksissa ja ottaa osaa keskusteluun.

Ehdotus

Hallitus kutsuu valtuuskunnan koolle syyskokoukseen 26.-27.11.2026 Kuntatalolle. Kokoukseen ei ole mahdollista osallistua etänä.

Samalla hallitus hyväksyy valtuuskunnan kokouksessa käsiteltävät asiat hallituksen esityslistan liitteen 96.1 mukaisesti. /MK

Päätös

Lisätietoja

Minna Karhunen, p. 050 380 5907
Nina Eriksson, p. 050 569 5301

97

Kuntaliiton nimenkirjoitusoikeudet

Yhdistyslaissa säädetään yhdistyksen nimenkirjoittajista (36 §).

Sääntömääräisiä nimenkirjoittajia ovat hallituksen puheenjohtajan lisäksi kaikki ne henkilöt, joilla on suoraan sääntöjen nojalla oikeus kirjoittaa yhdistyksen nimi. Sääntömääräisten tai määrättyjen nimenkirjoittajien muutokset ilmoitetaan yhdistysrekisteriin.

Kuntaliiton sääntöjen mukaan (33 §) yhdistyksen nimen kirjoittaa hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja, kaksi näistä yhdessä tai joku näistä yhdessä hallituksen määräämän yhdistyksen muun toimihenkilön kanssa.

On tarkoituksenmukaista, että yhdistyksen nimen kirjoittavat yksiköiden johtajat ja muut yhdistyksen hallintoa hoitavat henkilöt säännöissä määriteltyjen henkilöiden kanssa yhdessä. Organisaatiossa tapahtuu henkilövaihdoksia, jotka edellyttävät nimenkirjoitusoikeuksien päivittämistä.

Hallitus 29.10.2026

Ehdotus Hallitus päättää, että yhdistyksen nimen kirjoittaa hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja, kaksi näistä yhdessä tai joku näistä yhdessä seuraavien henkilöiden kanssa:

Hannele Lindfors, henkilöstö- ja hallintojohtaja
Elina Liippola, talousjohtaja, nimenkirjoitusoikeus 30.11.2026 saakka
Timo Mykkänen, talousjohtaja, nimenkirjoitusoikeus 1.12.2026 alkaen
Juha Myllymäki, lakiasiain johtaja
Markus Pauni, strategia- ja kehitysjohtaja
José Valanta, yhteysjohtaja
Pirjo Sirén, johtaja, yhdyskunta ja ympäristö
Ulf Stenman, johtaja, ruotsinkieliset asiat. /MK

Päätös

Lisätietoja Minna Karhunen, p. 050 380 5907
Nina Eriksson, p. 050 569 5301

98

Käyttöoikeudet ja valtuudet Nordea Bank Oyj:n järjestelmiin ja palveluihin

Suomen Kuntaliitto ry:n talousjohtaja Elina Liippola jää eläkkeelle 1.12.2026 alkaen ja tehtävässä aloittaa samana päivänä Timo Mykkänen. Tämän vuoksi Timo Mykkäselä tulee antaa käyttöoikeudet ja valtuudet Nordea Bank Oyj:n järjestelmiin ja palveluihin.

Ehdotus Hallitus päättää valtuuttaa Timo Mykkäsen 1.12.2026 alkaen:

- tekemään markkinarahatalletuksia yhtiöiden Suomen Kuntaliitto ry:n (0926151-4), Kuntaliitto Holding Oy:n (2542168-8) ja Kuntaliitto Palvelut Oy:n (2542166-1) puolesta;
- allekirjoittamaan markkinarahatalletuksiin liittyvät sopimukset ja muut asiakirjat Nordea Bank Oyj:n kanssa;
- hyväksymään yhdistyksen ja yhtiöiden henkilökunnan First Card-korttihakemukset;
- toimimaan Kuntaliitto Holding Oy:n Corporate Netbank -verkkopankin pääkäyttäjänä ja käyttämään kaikkia pääkäyttäjävaltuuksiin kuuluvia oikeuksia.

Valtuutetulla henkilöllä on oikeus yksin edustaa yhdistystä ja yhtiöitä edellä mainituissa pankkiasioissa, ellei pankin kanssa erikseen sovita muusta menettelystä.

Hallitus päättää lisäksi, että Elina Liippolan verkkopankin pääkäyttäjävaltuudet sekä markkinarahatalletuksiin ja First Card -korttihakemusten hyväksymiseen liittyvät valtuudet päättyvät 30.11.2026.

Hallitus päättää, että Kuntaliitto Holding Oy:n Corporate Netbank -verkkopankin rakenteesta poistetaan Kunta-Efeko Oy (1975473-4), koska yhtiö on lopetettu liiketoiminnan loppumisen vuoksi (lopetus rekisteröity 24.3.2026).

Päätös

Lisätietoja Minna Karhunen, p. 050 380 5907

Hallitus 29.10.2026

99

Yhtiökokousedustajan valinta sekä toimiohje Inservio Oy:n ylimääräiseen yhtiökokoukseen

Liite 99.1 Kutsu Inservio Oy:n varsinaiseen yhtiökokoukseen

Inservio Oy pitää ylimääräisen yhtiökokouksen 19.11.2026 klo 10.30. Yhtiökokouksessa täydennetään hallituksen kokoonpano ja valitaan hallituksen puheenjohtaja. Yhtiökokouksekutsu on esityslistan liitteenä 99.1.

Ehdotus

Hallitus päättää valtuuttaa Kuntaliiton lakiasiain johtaja Juha Myllymäen tai hänen määräämänsä edustamaan Suomen Kuntaliitto ry:tä Inservio Oy:n ylimääräisessä yhtiökokouksessa 19.11.2026.

Inservio Oy:n 29.4.2026 pidetyssä varsinaisessa yhtiökokouksessa päätettiin hallituksen jäsenten lukumääräksi kolme ja että toimikaudeksi, joka päättyy v. 2027 pidettävän varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen, hallitukseen valitaan seuraavat kolme (3) jäsentä, joista Elina Liippola toimii hallituksen puheenjohtajana:

Elina Liippola, Suomen Kuntaliitto ry
Mika Huuskonen, Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT
Minna Korkiakoski-Västi, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy.

Hallituksen puheenjohtaja Elina Liippola on 2.9.2026 ilmoittanut eroavansa Inservio Oy:n hallituksen jäsenen ja puheenjohtajan tehtävästä 1.12.2026 lukien.

Inservio Oy:n yhtiöjärjestyksen 4 §:n mukaan yhtiöllä on hallitus, johon kuuluu vähintään kolme (3) ja enintään seitsemän (7) varsinaista jäsentä. Yhtiökokous valitsee hallitukselle puheenjohtajan ja tarvittaessa varapuheenjohtajan. Kullakin osakkaalla on oikeus nimetä hallitukseen 1 jäsen.

Suomen Kuntaliitto ry nimeää Kuntaliiton tulevan talousjohtajan Timo Mykkäsen Inservio Oy:n hallituksen jäseneksi Elina Liippolan tilalle 1.12.2026 alkaen hallituksen jäljellä olevaksi toimikaudeksi ja ehdottaa yhtiökokoukselle, että Timo Mykkänen valitaan hallituksen puheenjohtajaksi.

Timo Mykkänen on antanut etukäteen suostumuksensa kyseisiin tehtäviin.
/MK

Päätös

Lisätietoja

Minna Karhunen, p. 050 380 5907
Elina Liippola, p. 050 565 0271
Nina Eriksson, p. 050 569 5301

100

Ehdotus valtiovarainministeriölle Kuntien takauskeskuksen valtuuskunnan varajäseneksi

Valtiovarainministeriö on 16.10.2025 määrännyt Kuntien takauskeskuksen valtuuskunnan jäsenet ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä toimikaudeksi 1.1.2026–31.12.2029 Kuntaliiton hallituksen 24.9.2025 tekemän ehdotuksen mukaisesti. Valtuuskunnan jäseneksi valittiin Perttu Jussila (Tampere) ja hänen henkilökohtaiseksi varajäsenekseen Oskari Siitari (Pori). Molemmat edustavat Vihreää liittoa.

Kuntien takauskeskuksesta annetun lain 5 §:n mukaan valtuuskunnassa on vähintään 10 ja enintään 15 jäsentä, ja jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Valtiovarainministeriö määrää jäsenet ja varajäsenet kuntien keskusjärjestön ehdottamista henkilöistä. Jäseniä määrättäessä

Hallitus 29.10.2026

on otettava huomioon jäsenyhteisöissä vallitsevat poliittiset voimasuhteet sekä alueelliset ja muut tasapuolisuusnäkökohdat.

Valtuuskunnan varajäsen Oskari Siitari on 15.9.2026 ilmoittanut eroavansa tehtävästään.

Kuntien takauskeskuksen hallitus päätti 6.10.2026 pyytää Kuntaliiton hallitusta tekemään valtiovarainministeriölle ehdotuksen uudesta henkilökohtaisesta varajäsenestä Oskari Siitarin tilalle. Koska Perttu Jussila ja Oskari Siitari edustavat Vihreää liittoa ja valtuuskunnan kokoonpanossa tulee lain mukaan ottaa huomioon jäsenyhteisöissä vallitsevat poliittiset voimasuhteet, tulee uuden henkilökohtaisen varajäsenen edustaa samaa puoluetta.

Ehdotus Hallitus päättää ehdottaa valtiovarainministeriölle, että Kuntien takauskeskuksen valtuuskunnan jäsenen Perttu Jussilan henkilökohtaiseksi varajäseneksi valitaan Isaac Jyväsjärvi, Helsinki (Vihr.) jäljellä olevaksi toimikaudeksi Oskari Siitarin tilalle. /MK

Päätös

Lisätietoja Minna Karhunen, p. 050 380 5907
Nina Eriksson p. 050 569 5301

101

Kuntaliiton hallituksen seuraava kokous

Kuntaliiton hallituksen seuraava kokous pidetään torstaina 26.11.2026 klo 10.00-13.00 Kuntatalolla Helsingissä.

Ehdotus Merkitään tiedoksi.

Päätös

Lisätietoja Minna Karhunen, p. 050 380 5907
Nina Eriksson p. 050 569 5301

102

Muut asiat

103

Kokouksen päättäminen

Kuntaliiton talouskatsaus, tammikuu-syyskuu 2026

TUOTOT

Kuntaliiton varsinaisen toiminnan tuotot ovat yhteensä 12 318 700 euroa ylittäen budjetin 11 688 265 euroa 630 434 eurolla.

Myytävät palvelut, tuotteet ja vuokrat

Asiantuntijapalvelutuotot ovat 81 586 euroa alittaen budjetin 117 375 euroa 35 789 eurolla. Kunnia- ja ansiomerkkien myynti on 254 180 euroa budjetin ollessa 142 500 euroa eli budjettilyitys on 111 680 euroa. Muita tuloja kertyi 244 428 euroa ylittäen budjetin 93 750 euroa 150 678 eurolla.

Palvelutuotot, tuotemyynti ja muut tulot ovat yhteensä 580 194 euroa. Niiden budjetti on 353 625 euroa eli budjetti ylittyy 226 569 eurolla.

Ulkoinen rahoitus

Ulkoiset rahoitustuotot (projektit ja hankkeet) ovat 2 470 224 euroa budjetin ollessa 2 046 118 euroa, joten budjetti ylittyy 424 105 eurolla.

Edellä mainittuihin toteutuneisiin ja budjetoituihin ulkoisiin rahoitus-tuottoihin sisältyy saatuna avustuksena Kuntasäätiön tuki 1 797 370 euroa, josta T&K-yleisavustuksen osuus on 700 000 euroa ja T&K-erityisavustuksen osuus 262 500 euroa.

Jäsenmaksut (kunta- ja yhteistyöjäsenet sekä palvelusopimusasiakkaat)

Jäsenmaksut ovat 9 268 282 euroa. Budjetti 9 288 522 euroa alittuu 20 240 eurolla.

KUSTANNUKSET

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut (ml. palkat, palkkiot, eläkkeet ja henkilösivukulut) ovat 9 256 570 euroa budjetin ollessa 9 133 400 euroa, jolloin budjetti ylittyy 123 170 euroa.

Muut henkilöstö- ja koulutuskulut sekä matkakulut

Yhteissummaltaan 274 012 euron muut henkilöstö- ja koulutuskulut, alittavat budjetoidun 522 280 euroa yhteensä 248 268 eurolla.

Matkakustannuksia toteutuu 300 157 euroa, mikä alittaa budjetoidun 389 065 euroa 88 908 eurolla.

Vuokrat

Vuokrat ovat 1 087 547 euroa budjetin ollessa 1 127 800 euroa, joka alittuu 40 253 eurolla. Pääosan vuokrasta muodostaa Kuntasäätiölle maksettavien toimistotilojen vuokra 834 870 euroa, jonka saatuihin avustuksiin kirjattu Kuntasäätiön tuki kattaa.

ICT-kustannukset

ICT-kuluja toteutui 1 171 064 euroa alittaen budjetoidun 1 205 306 euroa 34 241 eurolla. Konsernin sisäisten tukipalvelujen tuottamien tai läpilaskuttamien ict-kulujen osuus toteutuneista on 150 265 euroa alittaen budjetoidun 228 150 euroa 77 885 eurolla.

Ulkopuoliset palvelut

Ulkopuoliset palvelut ovat 2 643 150 euroa budjetin ollessa 3 108 454 euroa, jolloin budjettialitus on 465 304 euroa.

- Asiantuntija- ja ulkopuolisia palveluita toteutuu 1 628 958 euroa. Niitä budjetoitiin 2 481 614 euroa, joten budjetti alittuu 852 656 eurolla.
- Konsernin hallintopalvelukuluja toteutuu 662 744 euroa. Budjetti 344 065 euroa ylittyy 318 679 eurolla.

Markkinointi-, suhdetoiminta- ja edustuskulut

Markkinointi-, suhdetoiminta- ja edustuskuluja on yhteensä 117 919 euroa alittaen budjetoidun 155 550 euroa 37 631 eurolla.

Muut toimintakulut

Muut toimintakulut ovat 487 478 euroa. Budjetti 487 676 alittuu 198 eurolla.

- Kokous- ja neuvottelukuluja toteutuu 193 771 euroa. Budjetti 226 715 euroa alittuu 32 944 eurolla.
- Vakuutusmaksuja toteutuu 51 940 euroa. Budjetti 56 100 euroa alittuu 4 160 eurolla.
- Jäsenmaksuja toteutuu 55 681 euroa. Budjetti 60 638 euroa alittuu 4 957 eurolla

Muut kulut yhteensä

Muut kulut yhteensä ovat 6 081 326 euroa. Budjetti on 6 996 130 euroa, joka alittuu 914 804 eurolla.

KUSTANNUKSET YHTEENSÄ

Kaikki kustannukset ovat yhteensä 15 339 963 euroa, jolloin budjetti 16 131 600 euroa alittuu 791 637 eurolla.

TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ ELI OPERATIIVISEN TOIMINNAN TULOS

Tuotto-/kulujäämä ennen sijoitus- ja rahoitustoimintaa on -3 021 263 euroa budjetin ollessa -4 443 334 euroa. Eroa budjettiin on +1 422 072 euroa.

SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA

Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tulos on +7 336 924 euroa budjetin ollessa +4 320 000 euroa. Eroa budjettiin on +3 016 924 euroa.

Sijoitussalkun kirjanpitoon merkitty nettokurssivoitto on +6 370 961 euroa ja arvonalennukset +90 033 euroa, yhteensä +6 460 994 euroa budjetin ollessa +2 475 000 euroa. Eroa budjettiin on +3 985 994 euroa.

Kuntaliiton sijoitusomaisuus on hoidettavana kolmella varainhoitajalla (Aktia, Evli ja Nordea Asset Management), jotka hoitavat sijoitusomaisuutta Suomen Kuntaliitto ry:n hallituksen hyväksymän sijoituspolitiikan mukaisesti, joka löytyy Teamsista. Hallitus hyväksyi sijoituspolitiikan vuodelle 2026 lokakuussa 2025. Varainhoidon kuukausiraportti kuvaa sijoitusomaisuuden arvonekehityksen markkina-arvoihin perustuen.

Sijoitussalkun markkina-arvo 30.9.2026 on 126,0 milj. euroa, joka on -0,4 milj. euroa (-0,3%) verrattuna 31.8.2026 tilanteeseen ja +11,7 milj. euroa (+10,3%) verrattuna salkun markkina-arvoon 31.12.2025 (114,2 milj. euroa).

Sijoitustoiminnan tuotot esitetään kirjanpidossa varovaisuuden periaatetta noudattaen, jolloin sijoituksen hankintamenoa alempi arvo kirjaetaan aina, mutta kurssivoitto vain myynnin yhteydessä.

YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ

Suomen Kuntaliitto ry:n tulos jaksolla on +4 315 661 euroa, kun se budjetissa on -123 334 euroa. Ero budjettiin on +4 438 995 euroa.

YHTEENVETO

Syyskuun 2026 kumulatiiviset tuotot ovat 630 434 euroa budjetoitua suuremmat.

Kumulatiiviset kustannukset ovat 791 637 euroa budjetoitua pienemmät.

Kumulatiivinen toiminnallinen tulos on 1 422 072 euroa budjetoitua suurempi.

Kumulatiiviset sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotot ovat 3 016 924 euroa budjetoitua suuremmat.

Jakson tammikuu-syyskuu kumulatiivinen tulos on 4 438 995 euroa budjetoitua suurempi.

Kuntaliiton tulos 1-9/2026

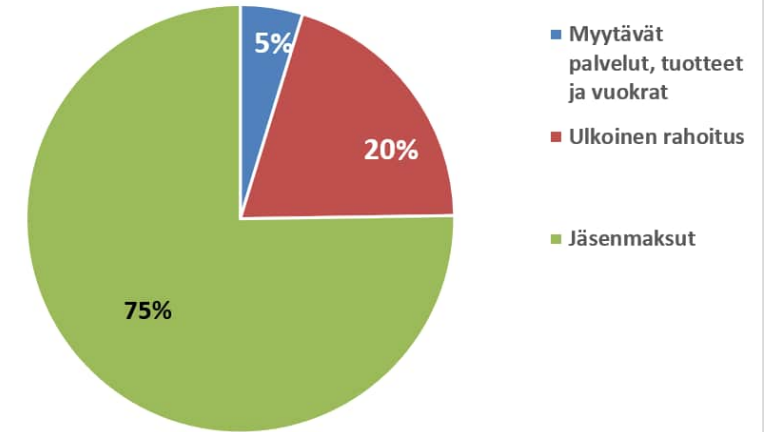
Hallituksen kokous 29.10.2026

Talousjohtaja Elina Liippola

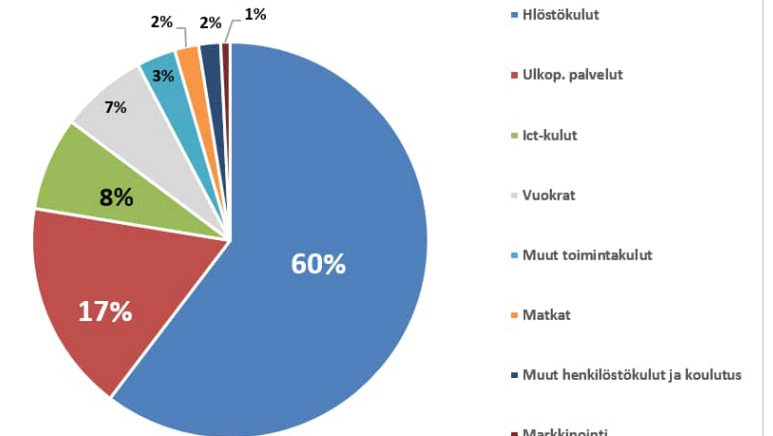

Suomen Kuntaliitto ry	Toteuma	Budjetti		Toteuma		Budjetti	Toteuma
	01-09/2026	01-09/2026	ERO	01-09/2025	ERO	2026	2025
TULOSLASKELMA							
TUOTOT							
Myytävät palvelut, tuotteet ja vuokrat	580.194	353.625	226.569	721.892	-141.698	455.000	1.213.717
Ulkoinen rahoitus	2.470.224	2.046.118	424.105	2.076.250	393.974	2.466.636	2.904.343
Jäsenmaksut	9.268.282	9.288.522	-20.240	9.293.191	-24.909	12.381.863	12.381.862
Tuotot yhteensä	12.318.700	11.688.265	630.434	12.091.333	227.367	15.303.498	16.499.922
KUSTANNUKSET							
Palkat ja palkkiot	-7.738.443	-7.662.610	-75.833	-7.383.047	-355.397	-10.540.202	-10.374.252
Eläke- ja muut henkilösivukulut	-1.518.127	-1.470.789	-47.337	-1.341.062	-177.064	-2.013.143	-1.892.618
Henkilöstökulut yhteensä	-9.256.570	-9.133.400	-123.170	-8.724.109	-532.461	-12.553.346	-12.266.870
Poistot	-2.066	-2.070	4	-2.580	514	-2.760	-3.269
Muut henkilöstökulut ja koulutus	-274.012	-522.280	248.268	-298.511	24.499	-690.740	-382.492
Vuokrat	-1.087.547	-1.127.800	40.253	-1.103.672	16.125	-1.498.815	-1.457.405
Ict-kulut	-1.171.064	-1.205.306	34.241	-1.055.768	-115.296	-1.607.074	-1.532.954
Matkat	-300.157	-389.065	88.908	-299.904	-253	-525.135	-497.362
Ulkopuoliset palvelut	-2.643.150	-3.108.454	465.304	-2.807.659	164.509	-4.105.953	-4.256.915
Markkinointi, suhdetoiminta ja edustus	-117.919	-155.550	37.631	-134.967	17.048	-207.400	-190.294
Muut toimintakulut	-487.478	-487.676	198	-445.289	-42.189	-658.150	-720.444
Muut kulut yhteensä	-6.081.326	-6.996.130	914.804	-6.145.770	64.444	-9.293.267	-9.037.867
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	-15.339.963	-16.131.600	791.637	-14.872.460	-467.503	-21.849.372	-21.308.005
TOIMINNALLINEN TULOS	-3.021.263	-4.443.334	1.422.072	-2.781.127	-240.136	-6.545.874	-4.808.083
Sijoitus- ja rahoitustoiminta	7.336.924	4.320.000	3.016.924	3.997.000	3.339.923	5.148.000	4.985.379
Verot							
YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	4.315.661	-123.334	4.438.995	1.215.874	3.099.787	-1.397.874	177.296

Toiminnalliset tuotot TOT 01-09/2026

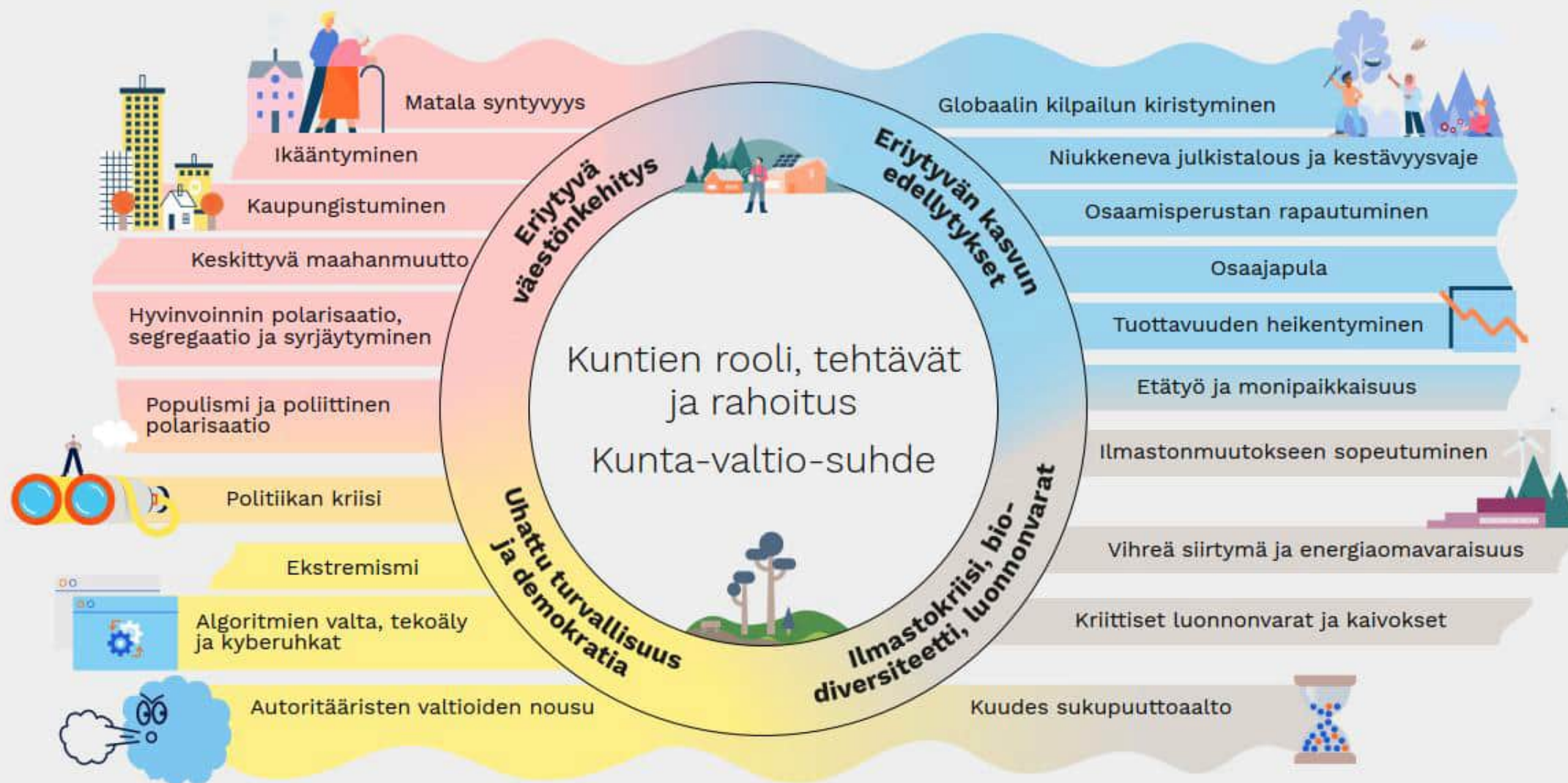
Toiminnalliset kulut TOT 01-09/2026

Vahvat kunnat, menestyvä Suomi

Kuntaliiton strategialuonnos 2027-2030

Kuntien toimintaympäristöä haastavat muutosilmiöt

Kuntaliitto: Vaikuttava kumppani ja uudistaja

Missio:

- Elävä itsehallinto sekä toimiva kunta-valtiosuhde
- Kuntien tehtävien ja rahoituksen tasapaino
- Kuntien toimintavapaudet mahdollistava lainsäädäntö

Toimintaperiaatteet:

Askeleen edellä

Yhteistyötä yli rajojen

Uudistava kulttuuri

Strategiset painopisteet:

1. Kuntien, palvelurakenteiden, rahoituksen ja sääntelyn uudistaminen
2. Kuntademokratia
3. Kuntien tuottavuuskehitys
4. Varautuminen ja turvallisuus
5. Kaupunkien kasvuedellytykset

Jatkuva laadukas perustoiminta:
edunvalvonta, neuvontapalvelut, verkostot, tieto & T&K-toiminta, viestintä

Visio:

**”Vahvat kunnat,
menestyvä Suomi”**

Toimintaperiaatteet

Askeleen edellä

- Olemme vaikuttava **kuntien edunvalvoja ja kunnista käytävän keskustelun rohkea suunnannäyttävä**. Luotaamme jatkuvasti toimintaympäristöämme sekä kunnista käytävää keskustelua, huolia ja ratkaisuehdotuksia. Ennakoimme yhteiskunnan muutoksia ja kehitämme vaikuttavia ratkaisuja, jotta voimme vaikuttaa päättäjiin, tukea kuntia ja nostaa kunnille tärkeitä asioita julkiseen keskusteluun.

Yhteistyötä yli rajojen

- Luomme vaikuttavuutta työskentelemällä **verkostojen kanssa ja tukemalla kuntien moniäänisyyttä**. Hyödynnämme jäsenkuntien sekä erilaisten verkostojen ja sidosryhmiemme osaamista. Vahvistamme **rajoja ylittävää yhteistyötä** kuntien toimialojen välillä, kuntien ja hyvinvointialueiden välillä sekä kuntien ja valtion välillä. Huolehdimme asiakasymmärryksestä ja varmistamme asiakkaamme tyytyväisyyden. Huomioimme monimuotoisen kuntakentän strategisten tavoitteiden edistämisessä. Vahvistamme kumppanuuttamme Kuntaliitto-konsernissa.

Uudistava kulttuuri

- Olemme **uudistumiskykyinen organisaatio**, jossa voidaan hyvin ja jonka talous on tasapainossa. Muodostamme tarkoituksenmukaisia ratkaisutiimejä yhteisten tavoitteiden ympärille joustavasti, ja **tuemme kuntien uudistumista**. Kehitämme osaamistamme ja toimintatapojamme. Vaalimme kaksikielisyyttä.
- Valjastamme **tiedon ja tekoälyn** entistä vahvemmin Kuntaliiton vaikuttavuuden hyödyksi. Tämä edellyttää, että tieto on yhteistä ja tarkoituksenmukaisella tavalla hallinnoitua, myös Kuntaliitto-konsernin tasolla. Laadimme ja toteutamme Kuntaliitto-konsernin data- ja AI-linjaukset ja toimintamallin. Tekoälyn hyödyntämistä lisätään Kuntaliitossa erityisesti neuvontapalveluissa ja lausuntoprosesseissa, kuntien toiminta- ja taloustiedon analyysissä sekä väestö- ja muissa ennusteissa.

Visio: Vahvat kunnat, menestyvä Suomi

- Suomen menestys tehdään kunnissa ja kaupungeissa. Kasvu, osaaminen, hyvinvointi ja turvallinen arki syntyvät siellä, missä ihmiset elävät.
- Kunnallinen itsehallinto ja paikallinen päätöksenteko ovat suomalaisen demokratian kivijalka. Kuntien tarjoaman arjen käyttöliittymän varaan on rakennettu maailman onnellisimman kansan hyvinvointiyhteiskunta, eikä tätä perustaa tule murentaa.
- Samalla kuitenkin tarvitaan näkemystä ja rohkeutta uudistaa kuntia ja palvelurakenteita, jotka on alun perin rakennettu toisenlaisen ajan tarpeisiin.
- Kuntien tulee olla riittävän vahvoja vastataksaan nopeasti muuttuvan yhteiskunnan tarpeisiin. Niillä tulee olla riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset sekä vapaus tehtäviensä toteuttamiseen.
- Kun vahvat kunnat luovat perustan kasvulle ja hyvinvoinnille, Suomi menestyy. Ne tarjoavat maaperän, jossa talous, kulttuuri, teknologia ja yhteiskunta voivat kasvaa ja kukoistaa. Ne ovat paikkoja, joissa ideat syntyvät, yritykset menestyvät ja ihmiset voivat löytää mahdollisuuksia kehittää itseään ja ympäristöään.

Koko Kuntaliiton yhteiset strategiset painopisteet

1. Kuntien, palvelurakenteiden, rahoituksen ja sääntelyn uudistaminen
2. Kuntademokratia 2.0
3. Kuntien tuottavuuskehitys
4. Varautuminen ja turvallisuus
5. Kaupunkien kasvuedellytykset

Painopisteissä linjataan *mitä* Kuntaliitto niissä tavoittelee - strategiaan perustuvassa vuosittaisessa toimintasuunnitelmassa linjataan tarkemmin *miten ja millä keinoin*.

1. Kuntien, palvelurakenteiden, rahoituksen ja sääntelyn uudistaminen

Haaste:

Syntyvyyden lasku, ikääntyminen, keskittyvä maahanmuutto ja kaupungistuminen vaikeuttavat ennennäkemättömällä tavalla kuntien mahdollisuuksia järjestää palveluita kuntalaisille. Muutos on vääjäämätön ja merkittävä niin väestöään menettävissä kunnissa kuin kasvavissa kaupungeissakin.

Samaan aikaan osaamistaso on saatava nousuun ja lasten ja nuorten hyvinvoinnista on huolehdittava.

Nyt tarvitaan rohkeutta uudistua ja uskallusta kokeilla, sillä kunta- ja palvelurakenteet on rakennettu toisenlaisen ajan tarpeisiin, ja yhtenäiskuntamallista on tosiasiallisesti jo luovuttu.

Tavoitteemme:

- **Kuntia ja palvelurakenteita uudistetaan vastaamaan väestönmurroksen ja talouden haasteita sekä osaamistason nostamisen vaatimuksia.**
- **Kuntien rahoitusjärjestelmä uudistetaan vastaamaan kuntien nykyisiä tehtäviä.**
- **Kuntia koskevaa sääntelyä ja ohjausta järkevöitetään, arvioidaan sekä kehitetään systemaattisesti, kunnan monialaisuus huomioiden.**
- **Kunta–hyvinvointialue-suhde toimii hyvin kumppanuudessa ja TE-uudistuksen jälkeisen elinvoimakunnan edellytykset onnistua ovat kunnossa.**

2. Kuntademokratia

Haaste:

Kunnallinen itsehallinto ja paikallinen päätöksenteko ovat suomalaisen demokratian kivijalka. Niiden varaan rakennetaan myös tulevaisuuden ratkaisut.

Edustuksellinen kuntademokratia on yhä suuremmissa vaikeuksissa. Äänestysaktiivisuus on ennätysmatalalla tasolla, ehdokkaiden määrä on vähentynyt voimakkaasti ja osassa kuntia on vaikeuksia saada riittävästi ehdokkaita uusiin toimielimiin. Vain runsas kolmannes kuntalaisista on kiinnostuneita oman kunnan politiikasta ja hyvin harva vaaliehdokkuudesta, erityisesti nuoret.

Monet suomalaiset kokevat, ettei heillä ole mahdollisuutta tuoda kuuluviin omaa mielipidettään kunnissa tehtäviin päätöksiin.

Tavoitteemme:

- **Kuntademokratia koetaan merkitykselliseksi ja osallistavaksi**
- **Kuntien päätöksenteko on toimivaa ja luottamukseen perustuvaa**
- **Osallistumisen tavat uudistuvat ja täydentävät edustuksellista demokratiaa**

3. Kuntien tuottavuuskehitys

Haaste:

Toimintaympäristön muutoksissa ja tiukkenevan taloustilanteen vallitessa kuntien odotetaan tekevän osansa kuntatalouden kestävyttä, tuottavuutta ja tuloksellisuutta vahvistavissa toimintatapojen ja rakenteiden muutoksissa.

Yhteiskuntamme digitalisoituu vauhdilla, ja kuntien on kyettävä hyödyntämään sen mahdollisuuksia. Tuottavuushyötyjen todentamista ja mittaamista varten tarvitaan vertailukelpoista dataa ja yhteisiä toimintatapoja. Digikehittämisen ytimessä on toimintakulttuurin muutos ja johtaminen sekä julkishallinnon yhteinen digitaalinen perusta.

Tavoitteemme:

- **Kuntien tuottavuus ja vaikuttavuus paranevat kestävästi**
- **Kunnilla on edellytykset hyödyntää dataa ja digitalisaatiota**
- **Sääntely mahdollistaa palvelujen uudistamisen ja kokeilut**

4. Varautuminen ja turvallisuus

Haaste:

Kuntien turvallisuustoimintaympäristö on muutoksessa. Suurvaltapolitiikan ja autoritääristen johtajien nousun tuoma arvaamattomuus, hybridi sodankäynti ja kyberuhat, konfliktien vaikutukset öljyn saatavuuteen ja sen kerrannaisvaikutukset hintoihin tuovat epävakautta. Ilmaston muutoksen torjunnan ohella myös sen aiheuttamiin seurauksiin on sopeuduttava ja varauduttava.

Kuntien rooli kriisitilanteisiin varautujana, kriittisen infran ja tietojärjestelmien suojaajana ja arjen palveluiden turvaajana myös poikkeustilanteissa on kasvattanut merkitystään.

Maan rajojen sisällä polarisaatio, rasismin voimistuminen, segregatio ja pahoinvoinnin lisääntyminen luovat maaperää jengiytymiselle, ekstremismille ja nuorten raaistuneelle väkivaltarikollisuudelle. Kuntien työ lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja arjen turvallisuuden edistämiseksi luo turvallista kasvu ympäristöä ja vahvistaa resilienssiä ja uskoa tulevaan.

Tavoitteemme:

- **Kunnat ovat ennakoivia ja kokonaisturvallisia toimijoita**
- **Kuntien kyky selviytyä häiriöistä ja kriiseistä vahvistuu**
- **Turvallinen arki toteutuu kaikille kuntalaisille – myös verkossa**

5. Kaupunkien kasvuedellytykset

Haaste:

Suomi ei kykene ratkomaan yhä monimutkaisempia globaaleja haasteita ilman menestyviä kaupunkeja.

Kaupunkien tulee kyetä toimimaan vatureina kansallisessa ja kansainvälisessä kehityksessä. Tarvitsemme talouskasvua ja sitä tukevaa tuottavuuden kasvua. Kaupungit toimivat innovaatioiden, yrittäjyyden ja työpaikkojen keskittymänä. Niillä on merkittävä vaikutus talouskehitykseen niin paikallisella kuin kansallisellakin tasolla. Myös vihreän siirtymän työpaikoilla on vahva urbaani painotus.

Kaupunkien merkitys suomalaisessa yhteiskunnassa sekä sivistyksen ja kulttuurielämän että korkeatasoisen koulutuksen ytimessä. Kaupungit tarjoavat palveluita koko kaupunkiseudulle ja jopa valtakunnallisesti. Kaupunkien kulttuuritarjonta vahvistaa yhteisöjen yhteenkuuluvuutta ja ylläpitää kaupunkien vetovoimaa.

Myös ilmastonmuutoksen ja luontokadon torjunnassa kaupungit ovat keskeisessä asemassa. Monet suomalaiset kaupungit ovat tehneet merkittäviä käytännön toimia kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi ja luontokadon pysäyttämiseksi, ja toimivat näin esikuvina koko maalle.

Kaupungit kohtaavat yhä monimutkaisempia sosiaalisia haasteita, kuten segregatiota, eriarvoisuutta ja syrjäytymistä.

Kaupunkien rooli kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa on ratkaiseva.

Tavoitteemme:

- **Kaupungit vahvistavat Suomen kasvua ja kilpailukykyä**
- **Osaajien saatavuus, väestönkehitys ja maahanmuutto tukevat kasvua**
- **Kestävä kaupunkikehitys ja elinvoima etenevät rinnakkain**

Jatkuva laadukas perustoiminta

Edunvalvonta: Aloitteet, lausunnot, työryhmät, eduskuntakuulemiset ja vaikuttamistapaamiset

Neuvontapalvelut: vahvaan osaamiseen perustuvaa henkilökohtaista neuvontaa

Verkostot: edunvalvonnan tuki ja vaikuttaminen, yhteistyö, vertaistuki

Tieto ja T&K-toiminta: uusi tieto ja analytiikka, selvitykset ja tutkimukset, ratkaisumallit, muutostukiprojektit, verkostoprojektit

Viestintä: aktiivinen viestintä ja kampanjat

Kuntaliiton ohjausasiakirjat

Linjausdokumentit

- Hallitusohjelmatavoitteet
- Laaja-alaiset temaattiset kannanotot tai lausunnot

Strategia

Toimintasuunnitelma

- Valinnat siitä, miten strategiaa toteutetaan vuositason kärkeätoimenpiteet & keinot

Talousarvio

Strategiset ohjelmat / projektit / kampanjat

Pysyväluonteiset asiakirjat

Yhdistyksen säännöt, toimivallan jako, toiminnan ja talouden ohjeet

**KUNTA
LIITTO**

Kommun-
förbundet

Kuntaliiton strategia 2027- 2030 ja toimintasuunnitelma 2027

Hallitus / valtuuskunta

LUONNOS

Kuntaliitto: Vaikuttava kumppani ja uudistaja

Missio:

- Elävä itsehallinto sekä toimiva kunta-valtiosuhde
- Kuntien tehtävien ja rahoituksen tasapaino
- Kuntien toimintavapaudet mahdollistava lainsäädäntö

Toimintaperiaatteet:

Askeleen edellä

Yhteistyötä yli rajojen

Uudistava kulttuuri

Strategiset painopisteet:

1. Kuntien, palvelurakenteiden, rahoituksen ja sääntelyn uudistaminen
2. Kuntademokratia
3. Kuntien tuottavuuskehitys
4. Varautuminen ja turvallisuus
5. Kaupunkien kasvuedellytykset

Jatkuva laadukas perustoiminta:
edunvalvonta, neuvontapalvelut, verkostot, tieto & T&K-toiminta, viestintä

Visio:

**”Vahvat kunnat,
menestyvä Suomi”**

Toimintaympäristömme näkymä vuodelle 2027

- **Kuntien talouden tila pysyy mukana tiukkana 2027.**
 - Taustalla valtionosuuksien leikkaukset, verokertymien heikko kehitys sekä sotehännät.
 - Talouden kääntyminen kasvuun vaikuttaa kuntien talouteen viiveellä. Vihreän siirtymän ja puolustusteollisuuden kunnissa kasvu tuntuu nopeimmin. Työllisyyden sakkomaksut juoksevat kunnes työmarkkinakin kääntyy – jos talous pysyy kasvusuuntaisena.
 - Taloudellisesti heikoimmat kunnat ovat alle 5000 asukkaan kuntia. Ilman uudistumiskykyä kriisikuntamenettelyyn nousevien kuntien määrä moninkertaistuu tulevina vuosina. Sopeuttamistoimenpiteet jatkuvat ja kuntaveron korotuksia nähdään.
 - Euroopan unionin neuvosto asetti Suomen liiallisen alijäämän menettelyyn tammikuussa 2026, ja parlamentaarisesti sovittu velkajarru sitoo myös tulevien hallitusten käsiä.
 - Kuntakentälle ei ole tulossa valtiolta lisärahaa. Pikemminkin edessä on paljon ennalta-arvaamattomia muutoksia.
- **Vaalivuonna vaikutetaan aktiivisesti tulevaan hallitusohjelmaan:**
 - Uudistetaan kuntia ja palvelurakenteita
 - Lisätään tuottavuutta uudistamalla toimintatapoja
 - Kehitetään yhteistyötä ja korjataan TE-palveluja
 - Nostetaan osaamis- ja koulutustasoa
- **Kuntien parlamentaarinen tulevaisuustyö jatkuu**
 - Parlamentaarinen kuntien tulevaisuustyö jatkuu seuraavan ministerin johdolla vuoden 2027 loppuun.

1. Kuntien, palvelurakenteiden, rahoituksen ja sääntelyn uudistaminen

Kärkitoimenpiteet 2027

- Tuemme parlamentaarisen ryhmän onnistumista tiedon tuotannolla ja strategisella viestinnällä.
- Tuotamme tietoa rahoitusjärjestelmän uudistamisen tueksi ja teemme vaikuttamistyötä uudistuksen toteutumiseksi.
- Vaikutamme kuntia koskevan sääntelyn ja ohjauksen järkevöittämiseen sekä lainsäädännön arvioinnin kehittämiseen.
- Vahvistamme kuntien ja hyvinvointialueiden sekä ministeriöiden välistä vuoropuhelua yhdyspintakysymyksissä. Tuemme kuntien hyvinvointityötä ja tiedolla johtamista.
- Tuemme kuntien elinvoimatyötä ja työllisyysroolin vahvistumista selvityksin ja kehityshankkein. Edistämme tarvittavia korjauksia TE-lainsäädäntöön.
- Tuemme kuntien yhteistyön vahvistumista koulutuksen järjestämisessä. Edistämme koulutusjärjestelmän yhtenäisyyttä ja kuntien edellytyksiä toimeenpanna osaamistakuu vaikuttavasti. Selvitämme etäyhteyksin toteutuvan opetuksen nykytilaa ja edistämme sen mahdollistamista lainsäädännössä.

Tavoitteemme 2027-2030:

- **Kuntia ja palvelurakenteita uudistetaan vastaamaan väestönmurroksen ja talouden haasteita sekä osaamistason nostamisen vaatimuksia.**
- **Kuntien rahoitusjärjestelmä uudistetaan vastaamaan kuntien nykyisiä tehtäviä.**
- **Kuntia koskevaa sääntelyä ja ohjausta järkevöitetään, arvioidaan sekä kehitetään systemaattisesti ja kunnan monialaisuus huomioiden.**
- **Kunta-hyvinvointialue-suhde toimii hyvin kumppanuudessa ja TE-uudistuksen jälkeisen elinvoimakunnan edellytykset onnistua ovat kunnossa.**

Kuntademokratia

Kärkitoimenpiteet 2027

- Toteutamme Kuntademokratian suunta –ohjelman:
 - Tarjoamme konkreettisia ratkaisuja kuntademokratian pelastamiseksi laatimamme demokratiapoliittisen asiakirjan mukaisesti
 - Vaikutamme hallitusohjelmaan tavoitteenamme sähköisen äänestämisen kokeilu kuntavaaleissa 2029 kyberturvallisuus huomioiden.
 - Toteutamme aktiivista viestintää.
- Vahvistamme luottamushenkilöiden ja kuntajohdon yhteisiä johtamisen kyvykkyyksiä sekä hyvää keskustelukulttuuria projektein ja valmennuksin.

Tavoitteemme 2027-2030:

- **Kuntademokratia koetaan merkitykselliseksi ja osallistavaksi**
- **Kuntien päätöksenteko on toimivaa ja luottamukseen perustuvaa**
- **Osallistumisen tavat uudistuvat ja täydentävät edustuksellista demokratiaa**

Kuntien tuottavuuskehitys

Kärkitoimenpiteet 2027

- Toteutamme Älykäs kuntatuottavuus –ohjelman jonka osina:
 - Kiihdyttämö kuntien kehittämisen tukena
 - Tuottavuuden mittaaminen tietopohjana
 - Johtamisen ja kyvykkyyksien kehittäminen tuottavuuden mahdollistajana
 - Yhteisen digitaalisen perustan kehittäminen.
- Vaikutamme digitalisaation, tiedon liikkuvuuden ja palveluiden kehittämisen esteiden purkamiseksi
- Vaikutamme kuntien kokeilulainsäädännön säätämiseksi

Tavoitteemme 2027–2030:

- **Kuntien tuottavuus ja vaikuttavuus paranevat kestävästi**
- **Kunnilla on edellytykset hyödyntää dataa ja digitalisaatiota**
- **Sääntely mahdollistaa palvelujen uudistamisen ja kokeilut**

Varautuminen ja turvallisuus

Kärkitoimenpiteet 2027

- Vahvistamme kuntien kykyä **johtaa varautumista kokonaisuutena** – ennakoivaa riskienhallintaa, tiedolla johtamista ja turvallisuuskulttuuria osana kunnan normaalia toimintaa.
- Vahvistamme pysyviä ja riittävästi resursoituja **yhteistyörakenteita ja kumppanuuksia** kokonaisturvallisuuden vahvistamiseksi (kunnat, muut viranomaiset ja yhteisöt)
- Tuemme **ennaltaehkäisevän turvallisuustyön** toimintamalleja.
- Edistämme sitä, että varautumisen kehittämisessä huomioidaan **ilmastonmuutoksen** aiheuttamat luonnon- ja sään ääri-ilmiöt joihin vastataan kunnissa
- Vahvistamme kuntien toiminnan ja palveluiden **digitaalista turvallisuutta** rakentamalla yhteistä tietopohjaa, toteuttamalla selvityksiä ja kehityshankkeita sekä hyödyntämällä yhteistyöverkostoja ja uusia teknologioita.

Tavoitteemme 2027-2030:

- **Kunnat ovat ennakoivia ja kokonaisturvallisia toimijoita**
- **Kuntien kyky selviytyä häiriöistä ja kriiseistä vahvistuu**
- **Turvallinen arki toteutuu kaikille kuntalaisille – myös verkossa**

Kaupunkien kasvuedellytykset

Kärkitoimenpiteet 2027

- Vaikutamme kaupunkien toimintaedellytyksien paranemiseen ja pidämme esillä kaupunkien avainasemaa ja –roolia kestävyyden saavuttamisessa.
- Vaikutamme EU-rahoituksen turvaamiseen kaupunkikehitykseen ja liikenteen kaupunkisolmukohtiin.
- Vaikutamme siihen, että MAL-sopimuskäytäntöjä jatketaan ja ne tukevat kasvua ja kestävästä kaupunkikehitystä.
- Vaikutamme työperäisen maahanmuuton sujuvoittamiseksi ja osaajien houkuttelemiseksi ja pitovoiman kasvattamiseksi.
- Edistämme asuntopolitiikan visiota.
- Käynnistämme kehittämishankkeita maankäyttö- ja maapolitiikka- sekä tontinluovutusprosessien sujuvoittamiseksi sekä hallinto- ja toimintamallien kehittämiseksi kaupunkiseutujen elinvoimatyössä.
- Vaikutamme siihen, että kaupungeilla ja kunnilla on jatkossakin mahdollisuudet pitkäjänteiseen yhdyskuntakehittämiseen, maankäytön suunnitteluun ja kaavojen toteuttamiseen.
- Kirkastamme näkemystä toimivista keinoista segregaaion ehkäisemiseksi.
- Tuemme kaupunkeja ja kuntia hiilineutraaliuteen pyrkimisessä, ilmastonmuutokseen sopeutumisessa sekä luonnon monimuotoisuuteen ja luontokadon pysäyttämiseen liittyvien lainsäädäntöuudistusten toimeenpanossa.

Tavoitteemme 2027-2030:

- **Kaupungit vahvistavat Suomen kasvua ja kilpailukykyä**
- **Osaajien saatavuus, väestönkehitys ja maahanmuutto tukevat kasvua**
- **Kestävä kaupunkikehitys ja elinvoima etenevät rinnakkain**

Sisäistä kehittämistä

Kärkitoimenpiteet 2027

Uudistamme Kuntaliiton toimintaprosesseja AI-yhteensopiviksi

Otamme käyttöön uudet toimitilat ja tiivistämme yhteistyötämme FCG:n kanssa

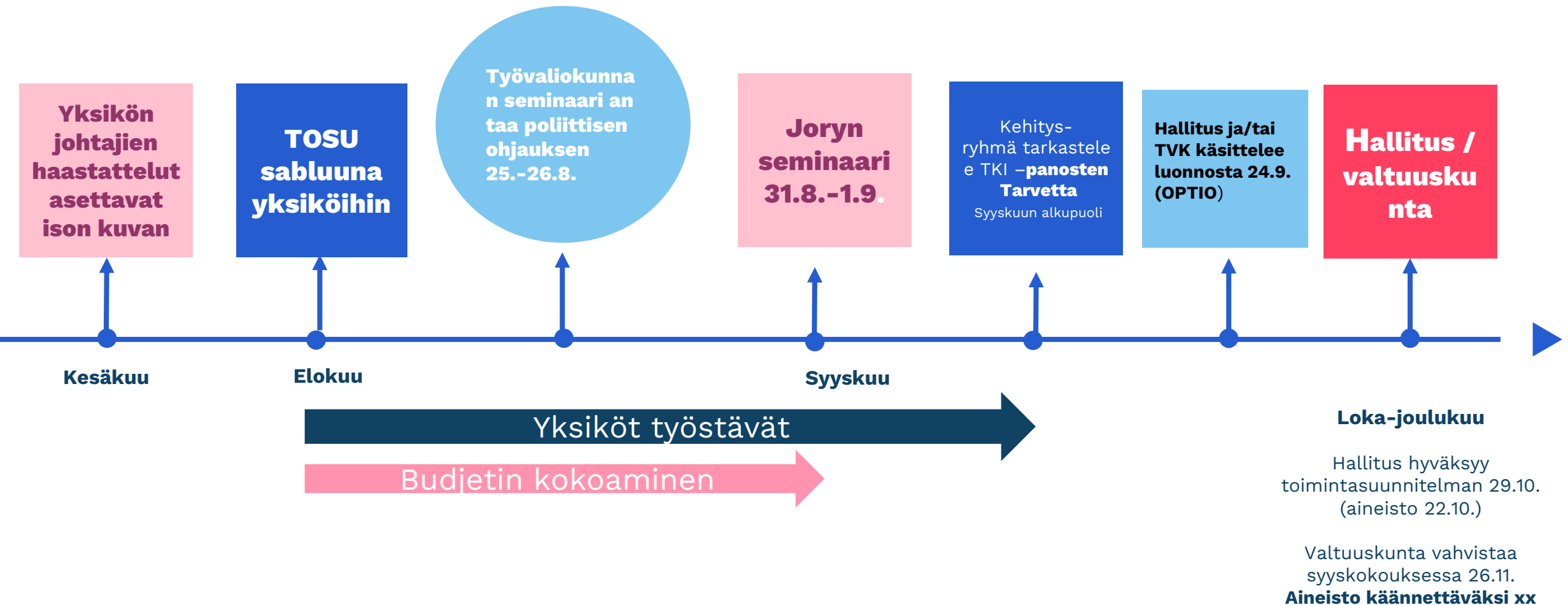
Toteutamme InHouse-lainsäädäntöön vaikuttamisen arvioinnin

Strategiakirjaukset: Uudistuva kulttuuri

Olemme uudistumiskykyinen organisaatio, jossa voidaan hyvin ja jonka talous on tasapainossa. Muodostamme tarkoituksenmukaisia ratkaisutiimejä yhteisten tavoitteiden ympärille joustavasti, ja tuemme kuntien uudistumista. Kehitämme osaamistamme ja toimintatapojamme. Vaalimme kaksikielisyyttä.

Valjastamme tiedon ja tekoälyn entistä vahvemmin Kuntaliiton vaikuttavuuden hyödyksi. Tämä edellyttää, että tieto on yhteistä ja tarkoituksenmukaisella tavalla hallintoitua, myös Kuntaliitto-konsernin tasolla. Laadimme ja toteutamme Kuntaliitto-konsernin data- ja AI-linjaukset ja toimintamallin. Tekoälyn hyödyntämistä lisätään Kuntaliitossa erityisesti neuvontapalveluissa ja lausuntoprosesseissa, kuntien toiminta- ja taloustiedon analyysissä sekä väestö- ja muissa ennusteissa.

Toimintasuunnitelmaprosessi

**SUOMEN KUNTALIITTO RY
TALOUSARVIO
2027**

Suomen Kuntaliitto ry:n hallituksen kokous 29.10.2026

Sisällysluettelo	Sivu
1 Suomen Kuntaliitto ry:n talousarvio	3
1.1 Yleistä	3
1.2 Tuotot	4
1.3 Henkilöstökulut ja henkilöstö	4
1.4 Muut kulut	4
1.5 Suomen kuntasäätiö sr:n vaikutus Suomen Kuntaliitto ry:n budjettiin	5
1.6 Sijoitus- ja rahoitustoiminta	5
1.7 Tutkimus- ja kehittämistoiminta	6

Liitteet	1 Suomen Kuntaliitto ry:n jäsenyydet yhteisöissä 2027
	2 Suomen Kuntaliitto ry:n kuntakohtaiset jäsenmaksut 2027
	3 Suomen Kuntaliitto ry:n maksullisten palvelujen ja tuotteiden laskutusperusteet vuonna 2027
	4 Suomen Kuntaliitto ry:n sijoituspolitiikka 2027

1 SUOMEN KUNTALIITTO RY:N TALOUSARVIO VUODELLE 2027

1.1 Yleistä

Vuoden 2027 budjetissa esitettävä varsinaisen toiminnan tulos on -8,2 milj. euroa.

AVAINLUKUJA (milj. euroa)		Varsinaisen toiminnan tulos	Henkilöstö- kulut	Muut kiinteät kulut	Tulos
Toteutunut	2024	-3,5	12,1	8,1	+4,1
Toteutunut	2025	-4,8	12,3	9,0	+0,2
Budjetti	2026	-6,5	12,6	9,3	-1,4
Ennuste	2026	-5,4	12,9	8,7	+2,0
Budjetti	2027	-8,2	13,4	11,0	-1,6

TULOSLASKELMA (1000 euroa)	Budjetti 2027	Ennuste 2026	Budjetti 2026	Toteuma 2025	Toteuma 2024
TUOTOT					
Myytävät palvelut, tuotteet ja vuokrat	592	682	455	1 214	707
Ulkoinen rahoitus	3 179	3 105	2 467	2 904	3 648
Jäsenmaksut	12 380	12 362	12 382	12 382	12 375
Tuotot yhteensä	16 151	16 148	15 303	16 500	16 730
KUSTANNUKSET					
Palkat ja palkkiot	-11 162	-10 757	-10 540	-10 374	-10 254
Eläke- ja muut henkilösivukulut	-2 189	-2 108	-2 013	-1 893	-1 870
Henkilöstökulut yhteensä	-13 351	-12 864	-12 553	-12 267	-12 124
Poistot	-62	-3	-3	-3	-4
Muut henkilöstökulut ja koulutus	-661	-442	-691	-382	-346
Vuokrat	-972	-1 459	-1 499	-1 457	-1 439
Ict-kulut	-1 561	-1 573	-1 607	-1 533	-1 587
Matkat	-559	-436	-525	-497	-395
Ulkopuoliset palvelut	-6 147	-3 936	-4 106	-4 257	-3 476
Markkinointi, suhdetoiminta ja edustus	-221	-165	-207	-190	-149
Muut toimintakulut	-831	-660	-658	-720	-664
Muut kulut yhteensä	-10 952	-8 670	-9 293	-9 038	-8 056
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	-24 365	-21 538	-21 849	-21 308	-20 184
TOIMINNALLINEN TULOS	-8 214	-5 390	-6 546	-4 808	-3 454
Sijoitus- ja rahoitustoiminta	6 578	8 165	5 148	4 985	7 310
Verot					259
YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 636	2 775	-1 398	177	4 115

1.2 Tuotot

Myytävät palvelut, tuotteet ja vuokratuotot yhteensä on budjetoitu vuodelle 2027 0,6 milj. euroksi vuoden 2026 budjetin ollessa 0,5 milj. euroa (vuoden 2025 toteuma oli 1,2 milj. euroa).

Asiantuntijapalvelujen myyntiä on vuoden 2027 budjetissa 0,2 milj. euroa (budjetti vuonna 2026 0,2 milj. euroa, vuoden 2025 myynti 0,2 milj. euroa).

Anso- ja kunniamerkkien myynnin arvioidaan vuoden 2027 budjetin olevan 0,2 milj. euroa (budjetti vuonna 2026 0,2 milj. euroa, vuoden 2025 myynti 0,6 milj. euroa).

Muita tuloja on vuoden 2027 budjetissa 0,2 milj. euroa (budjetti vuonna 2026 0,1 milj. euroa, vuoden toteutuma 2025 0,5 milj. euroa).

Ulkoinen rahoitus on vuoden 2027 budjetissa 3,2 milj. euroa. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan ulkoinen rahoitus on 2,0 milj. euroa. Kuntasäätiöltä on budjetoitu vuokratukea 0,6 milj. euroa. Muuta ulkoista rahoitusta on budjetoitu 0,7 milj. euroa.

Valtuuskunnassa 21.5.2026 tehdyn päätöksen mukaisesti vuoden 2027 budjetissa kuntien jäsenmaksut ovat 12,0 milj. euroa. Koulutuskuntayhtymien yhteistyöjäsenmaksujen ja maakuntaliittojen palvelumaksujen budjetti on 0,4 milj. euroa.

Varsinaisen toiminnan tuottojen yhteismäärä vuoden 2027 budjetissa on 16,2 milj. euroa (budjetti 2026 15,3 milj. euroa, toteutunut vuonna 2025 16,5 milj. euroa).

1.3 Henkilöstökulut ja henkilöstö

Vuoden 2027 budjetin henkilöstökulut ovat 13,4 milj. euroa vuoden 2026 budjetin ollessa 12,6 milj. euroa, toteutunut vuonna 2025 oli 12,3 milj. euroa.

Näihin kuluihin sisältyy luottamushenkilöhallinnon kokouspalkkiot ja ansionmenetyskorvaukset 0,3 milj. euroa (budjetti 2025 0,4 milj. euroa, toteutunut vuonna 2024 0,3 milj. euroa).

Vuoden 2027 henkilöstöbudjetissa on keskimäärin 130,8 henkilötyövuotta. Vuoden 2026 budjetoitu työpanos on 128,7 henkilötyövuotta ja vuoden 2026 ennuste on 128,4. Vuonna 2025 työpanos oli 125,1 henkilötyövuotta.

Suomen Kuntaliiton henkilöstön työpanos HTV

B2027	B2026	E2026	T2025	T2024
130,8	128,7	128,4	125,1	124,7

1.4 Muut kulut

Muut henkilöstökulut ovat budjetissa 2027 0,7 milj. euroa vuoden 2026 budjetin ollessa 0,7 milj. euroa. Vuoden 2025 toteuma oli 0,4 milj. euroa.

Matkakulut ovat budjetissa 2027 0,6 milj. euroa vuoden 2026 budjetin ollessa 0,5 milj. euroa. Vuoden 2025 toteuma oli 0,5 milj. euroa.

Markkinointi-, suhdetoiminta ja edustus ovat vuoden 2027 budjetissa 0,2 milj. euroa vuoden 2026 budjetin ollessa 0,2 milj. euroa. Vuonna 2025 nämä kulut olivat yhteensä 0,2 milj. euroa.

Vuokrat ovat vuoden 2027 budjetissa 1,0 milj. euroa (vuoden 2026 budjetissa 1,5 milj. euroa, vuosi 2025 toteuma 1,5 milj. euroa). Vuoden 2027 budjetissa vuokra toimitiloista Kuntatalossa on 0,6 milj. euroa.

ICT-kulut ovat vuoden 2027 budjetissa 1,6 milj. euroa, vuoden 2026 budjetissa 1,6 milj. euroa ja vuoden 2025 toteuma 1,5 milj. euroa.

Ulkopuoliset palvelut ovat vuoden 2027 budjetissa 6,1 milj. euroa. Vuoden 2026 budjetissa ulkopuoliset palvelut olivat 4,1 milj. euroa ja vuoden 2025 toteuma 4,3 milj. euroa.

Muut toimintakulut, johon sisältyy mm. kokous- ja neuvottelukulut, jäsenmaksut ja vakuutukset ovat vuoden 2027 budjetissa 0,8 milj. euroa. Vastaava luku oli vuoden 2026 budjetissa 0,7 milj. euroa ja toteuma vuonna 2025 oli 0,7 milj. euroa.

1.5 Suomen kuntasäätiö sr:n vaikutus Suomen Kuntaliitto ry:n budjettiin

Vuoden 2027 budjetissa on otettu huomioon Suomen kuntasäätiön tukea 2,5 milj. euroa, josta liiton käytössä oleviin toimitiloihin kohdistuu vuokratukena 0,6 milj. euroa, t&k-toimintaan tukena 1,4 milj. euroa ja muihin kohteisiin 0,5 milj. euroa.

1.6 Sijoitus- ja rahoitustoiminta

Suomen Kuntaliitto ry:n hallitus päättää sijoituspolitiikasta vuosittain talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Sijoituspolitiikan (liite 4) mukaan Kuntaliitto toteuttaa sijoitussalkun (markkina-arvo 126,0 milj. euroa, 30.9.2026) sijoituspäätökset varainhoitajien kautta, joita tällä hetkellä on kolme: Aktia, Evli ja Nordea Asset Management.

Sijoitukset tehdään pääsääntöisesti sijoitusrahastojen kautta. Varainhoidosta raportoidaan säännöllisesti liiton hallitukselle. Kustannustehokkaan hinnoittelun varmistamiseksi tarve varainhoitajien kilpailutukseen arvioidaan hallituksen toimesta vähintään 5 vuoden välein.

Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotot

(1000 euroa)	Bud 2027	Bud 2026	Tot 2025	Tot 2024
Sijoitussalkku	3 750	3 300	4086	3 650
Osingot	2 800	1 800	826	3 200
Muut rah.toim.tuotot	60	50	157	460
YHTEENSÄ	6580	5 150	4985	7 310

1.7 Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Vuoden 2027 budjetissa tutkimus- ja kehittämistoimintaan on budjetoitu yhteensä 3,2 milj. euroa, josta Kuntaliiton oma panostus on 1,4 milj. euroa. Oma panostus koostuu ostettujen palveluiden lisäksi liiton oman henkilöstön työstä. Ulkopuolista rahoitusta on budjetoitu 1,8 milj. euroa, joka sisältää Kuntasäätiön yleisavustuksen 1,1 milj. euroa.

Tutkimus- ja kehittämistoiminta on keskeinen keino liiton strategiatavoitteiden toteuttamisessa. Toiminta suuntautuu vahvasti liiton menestystekijöitä toteuttaviin projekteihin. Päätökset kehityspanosten kohdentamisesta tehdään joustavasti strategia- ja toimintaympäristön tilanne huomioiden. Toimintaa tasapainotetaan aktiivisen kehityssalkun johtamisen avulla.

Liite 1

Suomen Kuntaliitto ry:n jäsenyydet yhteisöissä ja vuosittainen jäsenmaksu (euroa)

Kotimaiset yhteisöt

Elävät Kaupunkikeskustat ry	1 245	
Green Building Council Finland ry	1 188	
Helsingin seudun kauppakamari	1 885	
Julkishallinnon tarkastajat ry	60	
KIRA-InnoBub ry	2 750	
Liikenneturva	100	
MANK ry	1 000	
Nuorisoasuntoliitto ry	500	
Pank Ry	750	
Pohjola-Norden ry	280	
Sisäiset tarkastajat ry	240	
Skills Finland ry	1 600	
Suomalainen työ ry	109	
Suomen Elinkeino- ja kehitysyhtiöt SEKES ry	5 000	
Suomen Kylät ry, Finlands Byar rf	500	
Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö ry	400	
Suomen Strategisen Johtamisen Seura ry	190	
Suomen Uusyrityskeskukset ry	1 716	
Suomen Yrityskummit ry	3 000	
Taloustieteellinen Yhdistys ry	40	
TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry	941	
TIVIA ry	651	24 665

Kansainväliset yhteisöt

Aisbl Conseil des Communes et Régions d'Europe	48 327	
Sveriges Kommunaljuridiska Förening (SKJF)	599	48 926
		73 591

Liite 2

Suomen Kuntaliitto ry:n kuntakohtaiset jäsenmaksut

Kuntaliiton jäsenmaksu:

Jäsenmaksu on 12 000 000 euroa, josta 3/4 kerätään asukasluvun 1) ja 1/4 verotettavien tulojen 2) perusteella, kuitenkin niin, että yli 20 000 asukkaan menevältä osalta jäsenkunta maksaa asukaslukuperusteista jäsenmaksua 40 prosentilla alennettuna. Jos jäsenkunnan verotettavat tulot asukasta kohti ylittävät kaikkien kuntien keskimääräisen luvun (23971 €/as.), maksetaan keskiarvon ylittävältä osalta verotettaviin tuloihin perustuvaa jäsenmaksua 25 prosentilla alennettuna.

1) Asukasluku vuoden vaihteessa 31.12.2025 (lähde: Tilastokeskus)

2) Verotettavilla tuloilla tarkoitetaan maksuunpantua kunnallisveroa vastaavia verotettavia tuloja vuodelta 2023 (lähde: Verohallinto ennakkotieto 17.8.2026).

Kunta	As.luku	Verotettavat	Jäsenmaksu
	yhteensä	tulot/as.	vuonna 2027
	31.12.	v. 2025	Kunta-
	2025	(as.luku	liitto
		2024)	€
Koko maa	5 652 881	23 971	12 000 000
Alajärvi	8 982	16 842	21 759
Alavieska	2 384	17 427	5 807
Alavus	10 634	16 815	25 767
Asikkala	7 841	20 601	19 651
Askola	4 677	23 855	12 037
Aura	3 937	22 152	10 008
Akaa	16 429	22 030	41 636
Brändö	430	28 533	1 142
Eckerö	961	18 600	2 360
Enonkoski	1 271	17 608	3 103
Enontekiö	1 769	20 015	4 402
Espoo	325 716	31 530	629 337
Eura	11 005	22 257	28 000
Eurajoki	8 920	23 492	22 981
Evijärvi	2 267	18 227	5 556
Finström	2 625	20 764	6 577
Forssa	16 307	19 874	40 630

Föglö	512	20 883	1 280
Geta	512	15 094	1 219
Haapajärvi	6 441	17 804	15 738
Haapavesi	6 298	17 801	15 395
Hailuoto	912	21 597	2 311
Halsua	975	16 895	2 363
Hamina	19 113	23 116	49 033
Hammarland	1 644	19 610	4 075
Hankasalmi	4 436	17 793	10 853
Hanko	7 620	25 544	19 904
Harjavalta	6 565	21 925	16 671
Hartola	2 401	17 158	5 855
Hattula	9 346	24 481	24 196
Hausjärvi	7 862	23 134	20 151
Heinävesi	2 888	17 612	7 051
Helsinki	694 392	29 705	1 301 977
Vantaa	252 956	24 879	465 467
Hirvensalmi	2 023	19 111	5 012
Hollola	22 775	23 459	56 258
Huittinen	9 546	20 073	23 787
Humppila	2 074	19 546	5 151
Hyrnsalmi	1 984	17 119	4 818
Hyvinkää	47 015	25 790	100 697
Hämeenkyrö	10 249	21 093	25 817
Hämeenlinna	68 614	23 579	136 638
Heinola	17 694	20 874	44 466
Ii	9 755	19 228	24 139
Iisalmi	20 205	20 212	50 352
Iitti	6 329	19 949	15 783
Ikaalinen	6 704	18 609	16 503
Ilmajoki	12 405	20 789	31 117
Ilomantsi	4 293	17 242	10 456
Inari	7 244	23 528	18 602
Inkoo	5 391	26 929	14 182
Isojoki	1 771	17 886	4 334
Isokyrö	4 261	20 306	10 665
Imatra	24 345	21 893	58 297
Janakkala	15 867	23 405	40 802
Joensuu	79 129	19 881	148 412
Jokioinen	4 795	21 803	12 159
Jomala	5 817	24 266	15 018
Joroinen	4 494	20 339	11 250
Joutsa	4 079	17 365	9 921
Juuka	4 059	16 550	9 828
Juupajoki	1 663	19 768	4 134
Juva	5 569	18 317	13 697

Jyväskylä	149 895	21 736	272 817
Jämsä	19 020	21 298	47 958
Järvenpää	46 944	26 635	101 189
Kaarina	36 675	27 324	83 008
Kaavi	2 547	16 845	6 176
Kajaani	36 370	21 699	78 629
Kalajoki	12 155	18 889	30 007
Kangasala	34 379	24 968	77 292
Kangasniemi	4 952	18 512	12 209
Kankaanpää	12 508	18 950	30 832
Kannonkoski	1 137	16 981	2 772
Kannus	5 246	19 012	12 952
Karjajoki	1 134	17 227	2 762
Karkkila	8 274	20 863	20 839
Karstula	3 514	17 607	8 583
Karvia	2 133	16 499	5 156
Kaskinen	1 248	21 878	3 157
Kauhajoki	12 429	18 210	30 479
Kauhava	14 909	19 097	36 876
Kauniainen	10 318	44 883	30 207
Kaustinen	4 074	19 040	10 074
Keitele	1 922	17 977	4 723
Kemi	19 339	21 550	48 856
Keminmaa	7 576	24 505	19 625
Kempele	19 702	24 258	50 889
Kerava	38 767	25 370	85 437
Keuruu	9 014	19 459	22 382
Kihniö	1 670	17 000	4 057
Kinnula	1 472	15 413	3 519
Kirkkonummi	41 725	29 809	93 975
Kitee	9 397	16 834	22 789
Kittilä	6 973	23 839	17 892
Kiuruvesi	7 255	17 163	17 637
Kivijärvi	1 001	15 285	2 389
Kokemäki	6 583	19 994	16 427
Kokkola	48 338	21 716	99 129
Kolari	4 001	20 823	10 029
Konnevesi	2 404	17 572	5 868
Kontiolahti	15 060	22 436	38 329
Korsnäs	1 984	18 033	4 852
Koski Tl	2 144	18 946	5 305
Kotka	50 029	23 167	103 744
Kouvola	77 625	22 746	151 481
Kristiinankaupunki	6 113	20 253	15 258
Kruunupyä	6 268	20 019	15 642

Kuhmo	7 300	18 186	17 951
Kuhmoinen	1 979	18 443	4 882
Kumlinge	271	23 780	699
Kuopio	126 572	22 701	235 488
Kuortane	3 306	18 610	8 140
Kurikka	19 441	18 989	47 988
Kustavi	972	26 316	2 545
Kuusamo	14 800	19 419	36 687
Outokumpu	6 365	17 338	15 496
Kyyjärvi	1 129	15 862	2 715
Kärkölä	4 052	20 456	10 149
Kärsämäki	2 324	15 731	5 580
Kökar	211	17 745	521
Kemijärvi	6 919	20 064	17 252
Kemiönsaari	6 340	20 659	15 894
Lahti	121 832	22 016	225 597
Laihia	7 534	23 185	19 363
Laitila	8 400	20 209	20 989
Lapinlahti	8 803	18 877	21 720
Lappajärvi	2 704	17 059	6 574
Lappeenranta	73 241	21 762	141 894
Lapinjärvi	2 430	19 778	6 037
Lapua	13 927	20 627	34 919
Laukaa	18 808	20 972	47 272
Lemi	2 878	20 968	7 215
Lemland	2 139	23 394	5 487
Lempäälä	25 041	26 040	61 249
Leppävirta	8 924	20 930	22 428
Lestijärvi	656	17 520	1 600
Liekka	9 846	18 534	24 273
Lieto	20 732	26 062	53 574
Liminka	10 116	20 876	25 421
Liperi	11 980	20 238	29 861
Loimaa	15 124	19 403	37 526
Loppi	7 574	21 947	19 231
Loviisa	14 196	22 579	36 250
Luhanka	695	21 099	1 755
Lumijoki	2 018	18 353	4 945
Lumparland	371	22 311	943
Luoto	5 955	19 741	14 760
Luumäki	4 304	19 426	10 684
Lohja	45 435	24 497	96 997
Parainen	14 712	25 261	38 356
Maalahti	5 392	21 570	13 627
Maarianhamina	11 957	25 311	31 061
Marttila	1 890	19 629	4 699

Masku	9 612	26 409	25 178
Merijärvi	1 031	14 338	2 444
Merikarvia	2 834	18 206	6 970
Miehikkälä	1 664	16 562	4 028
Mikkeli	51 551	21 785	104 866
Muhos	8 767	19 517	21 724
Multia	1 386	17 354	3 371
Muonio	2 323	21 431	5 854
Mustasaari	19 792	24 686	51 260
Muurame	10 646	24 674	27 569
Mynämäki	7 424	21 504	18 761
Myrskylä	1 692	20 533	4 226
Mäntsälä	20 861	23 915	53 119
Mäntyharju	7 034	18 940	17 354
Mänttä-Vilppula	9 109	20 420	22 839
Naantali	20 390	27 680	53 397
Nakkila	4 890	21 187	12 329
Nivala	10 300	17 935	25 196
Nokia	36 571	24 371	80 849
Nousiainen	4 667	23 182	11 951
Nurmes	8 760	17 523	21 407
Nurmijärvi	45 333	27 251	98 621
Närpiö	9 538	18 841	23 504
Orimattila	15 575	20 565	39 011
Oripää	1 264	18 884	3 132
Orivesi	8 858	20 731	22 205
Oulainen	6 832	18 963	16 884
Oulu	217 469	23 391	396 380
Padasjoki	2 656	18 248	6 516
Paimio	11 284	24 085	29 093
Paltamo	2 941	18 178	7 221
Parikkala	4 235	18 255	10 404
Parkano	6 011	18 436	14 778
Pelkosenniemi	932	21 062	2 332
Perho	2 547	15 460	6 097
Petäjävesi	3 511	19 688	8 735
Pieksämäki	17 124	19 899	42 619
Pielavesi	3 873	15 929	9 325
Pietarsaari	19 657	22 220	49 885
Pedersöre	11 289	19 735	28 011
Pihtipudas	3 676	16 929	8 904
Pirkkala	21 373	28 888	55 581
Polvijärvi	3 942	16 205	9 498
Pomarkku	1 893	18 300	4 656
Pori	83 010	21 817	158 846
Pornainen	4 919	25 318	12 824

Posio	2 826	17 156	6 875
Pudasjärvi	7 168	16 026	17 253
Pukkila	1 720	20 971	4 331
Punkalaidun	2 546	16 601	6 166
Puolanka	2 322	16 573	5 610
Puumala	2 081	21 161	5 245
Pyhtää	5 016	24 149	12 945
Pyhäjoki	2 938	20 377	7 357
Pyhäjärvi	4 551	17 855	11 171
Pyhäntä	1 678	16 810	4 043
Pyhärinta	1 892	21 870	4 804
Pälkäne	6 146	20 674	15 438
Pöytyä	7 903	19 067	19 556
Porvoo	51 863	26 574	110 004
Raahe	23 413	21 665	56 466
Raisio	26 036	24 647	62 367
Rantasalmi	3 219	17 526	7 845
Ranua	3 530	16 172	8 498
Rauma	38 773	24 173	84 941
Rautalampi	2 928	18 011	7 161
Rautavaara	1 398	14 726	3 319
Rautjärvi	2 888	20 386	7 271
Reisjärvi	2 476	17 324	6 046
Riihimäki	28 555	23 609	66 492
Ristijärvi	1 158	18 064	2 835
Rovaniemi	66 191	22 947	131 295
Ruokolahti	4 679	22 400	11 930
Ruovesi	3 995	18 723	9 850
Rusko	6 381	25 293	16 622
Rääkkylä	1 830	15 500	4 388
Raasepori	26 856	22 667	62 983
Saarijärvi	8 763	17 768	21 414
Salla	3 231	18 745	7 976
Salo	50 339	21 403	102 443
Saltvik	1 802	20 524	4 497
Sauvo	2 957	21 884	7 492
Savitaipale	3 094	18 809	7 660
Savonlinna	31 010	20 495	68 784
Savukoski	974	18 092	2 379
Seinäjoki	67 283	22 543	132 483
Sievi	4 585	16 738	11 085
Siikainen	1 229	15 768	2 955
Siikajoki	4 723	18 048	11 584
Siilinjärvi	21 348	23 319	53 609
Simo	2 701	21 631	6 862
Sipoo	23 006	29 039	58 750

Siuntio	6 192	28 323	16 421
Sodankylä	8 095	22 800	20 682
Soini	1 772	16 147	4 268
Somero	8 339	19 555	20 718
Sonkajärvi	3 521	17 551	8 591
Sotkamo	10 161	21 925	25 751
Sottunga	101	21 728	255
Sulkava	2 310	17 208	5 626
Sund	1 018	19 598	2 518
Suomussalmi	6 957	17 964	17 034
Suonenjoki	6 549	18 981	16 190
Sysmä	3 367	17 703	8 233
Säkylä	6 221	22 527	15 861
Vaala	2 544	17 281	6 192
Sastamala	23 332	20 056	55 463
Siikalatva	4 861	16 726	11 772
Taipalsaari	4 574	23 978	11 810
Taivalkoski	3 555	17 110	8 659
Taivassalo	1 707	20 633	4 267
Tammela	5 777	21 934	14 663
Tampere	263 337	23 631	477 126
Tervo	1 388	16 819	3 356
Tervola	2 837	19 710	7 040
Teuva	4 574	17 937	11 211
Tohmajärvi	3 869	16 599	9 376
Toholampi	2 750	17 391	6 704
Toivakka	2 307	19 442	5 733
Tornio	20 823	22 538	52 434
Turku	209 633	22 519	377 420
Pello	3 146	19 118	7 789
Tuusniemi	2 270	17 110	5 519
Tuusula	42 479	28 837	94 580
Tyrnävä	6 470	18 003	15 830
Ulvila	12 339	22 740	31 506
Urkala	4 440	18 443	10 920
Utajärvi	2 399	17 395	5 858
Utsjoki	1 112	20 568	2 794
Uurainen	3 651	18 264	8 949
Uusikaarlepyy	7 391	19 563	18 350
Uusikaupunki	14 783	22 150	37 538
Vaasa	71 209	23 375	140 514
Valkeakoski	20 762	23 050	52 544
Varkaus	19 433	21 169	49 008
Vehmaa	2 263	19 087	5 580
Vesanto	1 787	16 418	4 328
Vesilahti	4 532	23 818	11 663

Veteli	2 912	18 328	7 148
Vieremä	3 295	18 916	8 147
Vihti	28 852	26 379	68 347
Viitasaari	5 695	18 141	13 968
Vimpeli	2 554	19 344	6 344
Virolahti	2 751	18 934	6 817
Virrat	6 126	18 485	15 069
Vårdö	465	18 584	1 140
Vöyri	6 185	20 129	15 428
Ylitornio	3 673	18 807	9 066
Ylivieska	15 274	20 042	38 102
Ylöjärvi	33 658	24 199	75 835
Ypäjä	2 186	20 000	5 446
Ähtäri	5 121	18 701	12 642
Äänekoski	17 492	20 520	43 870

Liite 3

Suomen Kuntaliitto ry:n maksullisten palvelujen laskutusperusteet vuonna 2027

1 Kuntaliiton palvelujen maksullisuus

Kuntaliiton hallituksen hyväksymien periaatteiden mukaan liiton palvelutoiminta ja sen maksullisuus määritellään seuraavasti:

1.1 Jäsenmaksuperusteiset palvelut

- Kuntien ja kuntayhtymien edunvalvonta
- yhteiset kehittämistehtävät ja tutkimus
- neuvontapalvelut puhelimesta ja sähköpostitse (kaksi tuntia)
- tietopalvelut
- viestintäpalvelut
- verkostot ja tapahtumat

1.2 Maksulliset palvelut

- Kirjalliset lausunnot, myös isotöiset vastaukset sähköposteina tulleisiin kyselyihin. Vastauksen laskutuksesta on ensin ilmoitettava kyselijälle
- vaativa lainopillinen neuvonta ja toimeksiannot
- neuvottelut ja asiantuntijana kuuleminen
- koulutus
- julkaisut

2 Maksullisten palvelujen laskutusperusteet

2.1 Asiantuntijapalvelu

Kuntia ja kuntaa edustavia sekä Kuntaliiton sopimusasiakkaita laskutetaan henkilökohtaisena palveluna toteutuvasta neuvonnasta, käytetyn työajan perusteella, 1.1.2023 alkaen kahden tunnin ylittävältä ajalta (aiemman yhden tunnin ylittävän ajan sijasta).

Ohjeellinen laskutusperuste edellä mainituissa henkilökohtaiseen palveluun perustuvissa neuvontapalveluissa on 150 euroa/tunti + alv. Muilta kuntataustaisilta toimijoilta kuin kunnilta ja kuntayhtymiltä veloitetaan kaksinkertainen hinta, ja muilta sidosryhmiltä minimissään kaksinkertainen hinta.

Henkilökohtaiseen palveluun pohjautuvasta neuvonnasta, joka toteutetaan asiakkaan toiveesta ja toimeksiannosta kiirehdittynä, 1–3 päivän sisällä, laskutetaan kuitenkin kaksinkertainen hinta.

Erityisen vaativasta lainopillisesta neuvonnasta, neuvottelu- ja kuulemistehtävistä sekä muusta vastaavan kaltaisesta asiantuntijakonsultaatiosta laskutetaan sopimuksen mukaan. Laskutus perustuu käytettyyn työaikaan ja aiheutuneisiin matka- ym. kustannuksiin. Samoja perusteita sovelletaan myös videoneuvotteluihin, luentoihin ja koulutustilaisuuksiin.

Ohjeellinen neuvottelu- ja kuulemispalkkio, puheenvuoro- tai luentopalkkio tai muu näihin rinnastettavissa oleva palkkio on 150 euroa/h + alv. Laskutus perustuu käytettyyn valmistelu-, matka- ja toteutustyöaikaan ja aiheutuneisiin matkakuluihin.

Mahdolliset matkatoimistojen ym. muut toimeksiannon hoitamisesta aiheutuvat laskut ohjataan suoraan toimeksiantajalle, jolloin vältetään tarpeeton läpilaskutus.

Useita luennoitsijoita vaativien tilaisuuksien veloitukset sovitaan erikseen. Konsultatiivisten asiantuntijapalveluiden veloituksesta muilta asiakas- ja si-dosryhmiltä kuin jäsen- ja sopimusasiakkailta sovitaan erikseen.

2.2 Kunnia- ja ansiomerkit

Kunnia- ja ansiomerkkien myyntihinnat 2027 ovat seuraavat

Kultainen kunniamerkki	2 800 euroa
Hopeinen kunniamerkki	600 euroa
Kultainen ansiomerkki (40 v.)	210 euroa
Kultainen ansiomerkki (30 v.)	210 euroa
Hopeinen ansiomerkki (20 v.)	170 euroa
Pronssinen ansiomerkki (10 v.)	140 euroa
Erikoisansiomerkki	160 euroa

Liite 4 Suomen Kuntaliitto ry:n sijoituspolitiikka

YLEISTÄ

Suomen Kuntaliitto ry (Kuntaliitto) on kuntien ja kunta-alan yhteinen, kaksikielinen edunvalvonta-, palvelu- ja kehittämisorganisaatio.

Tämän sijoituspolitiikan tarkoituksena on Kuntaliiton omaan lukuunsa harjoittamassa sijoitustoiminnassa noudatettavien periaatteiden kirjaaminen. Sijoituspolitiikassa käsitellään ainoastaan Kuntaliiton arvopaperisijoituksista koostuvan sijoitussalkun sijoituksia. Konserniin kuuluvien yhtiöiden hallinnointia käsitellään muissa ohjeissa.

OMAISUUDEN ROOLI KUNTALIITOSSA

Sijoituspolitiikassa käsiteltävä sijoitussalkku on markkina-arvoltaan 126,0 miljoonaa euroa (30.9.2026).

Kuntaliiton sijoitussalkun tuottoa ja pääomaa on yhdessä konserniyhtiöistä ja muista sijoitusyhtiöistä saatavien osinkojen kanssa käytetty kattamaan Kuntaliiton toiminta- ja t&k-menoja. Myös jatkossa on tarpeen varautua kattamaan toimintamenoja, mikäli jäsenmaksut ja muut tulot eivät riitä kattamaan niitä.

Kuntaliiton sijoitustoiminta kattaa ”Kassavarojen sijoittamisen” ja pitkäaikaisen ”Sijoitussalkun sijoittamisen”

Tämän sijoituspolitiikan piiriin kuuluvat sijoituskohteet eivät ole ns. strategisia sijoituksia, millä tarkoitetaan, että sijoituskohteet ovat myytävissä tai vaihdettavissa, mikäli ne eivät enää täytä kriteerejä hyvälle sijoituskohteelle. Kriteereiden määrittelyssä ja sijoituskohteiden arvioinnissa voidaan käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita. Strategisten sijoitusten hallinta määritellään kunkin omistuksen omistajapolitiikassa.

KASSAVAROJEN SIOJITTAMINEN

Kassavaroja voidaan sijoittaa lyhytaikaisesti. Kassavaroja lyhytaikaisesti sijoittamalla pyritään varmistamaan riittävä maksuvalmius. Kassavarojen sijoittamisessa painotetaan likviditeettiä ja matalaa riskiä ja rajataan luottoriskiä. Kassavaroista tehtävien sijoitusten tulee olla täysin likvidejä, mikä tarkoittaa sitä, että ne tulee olla realisoitavissa normaalissa markkinatilanteessa ilman aiheutonta viivettä pl. määräaikaisten talletukset, joita voidaan tehdä huomioiden toiminnan rahoituksen tarpeet.

Kassavarojen sijoitushorisontti määritetään maksuvalmiussuunnittelun ja kassaennusteiden perusteella, jolloin lyhytaikaisena sijoituskohteena (alle 12kk) voivat olla kotimaassa tai Euroopan unionin alueella euromääräisinä sijoituksina pankkitalletukset, rahamarkkinarahastot ja muut rahamarkkinainstrumentit.

- o Rahamarkkinatalletukset
- o Rahamarkkinarahastot
- o Määräaikaisten talletukset (Huomioiden toiminnan rahoituksen tarpeet)

Myöhemmin politiikassa käsiteltävät sijoitustoiminnan tavoitteet ja periaatteet koskevat arvopaperisijoituksia eli ”Sijoitussalkkua”.

SIOJITUSSALKUN TUOTTOTAVOITE JA SIOJITUSHORISONTTI

Kuntaliitto on pitkäaikainen sijoittaja, jonka sijoitustoiminnan on tarkoitus jatkua toistaiseksi. Sijoituspäätöksissä painotetaan sijoitusomaisuuden odotettua tuottoa pitkällä aikavälillä ja mahdollisuutta tarvittaessa rahoittaa toimintamenoja.

Vuoden 2027 budjetin mukaan Kuntaliiton toimintamenojen rahoittamiseen tarvitaan sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuottoja noin 6,6 miljoonaa euroa. Jos pääomamarkkinat vuonna 2027 käyttäytyvät siten, että sijoitustoiminnan tuotot jäävät alle budjetoidun, maksuvalmiuden ylläpitämiseksi salkun pääomaa voidaan tarvittaessa realisoida kattamaan toimintamenoja.

Sijoitussalkun pitkän aikavälin (10-15 vuotta) keskimääräiseksi reaalituottotavoitteeksi asetetaan 3,0 %

vuodessa.

RISKIT JA RISKIENHALLINTA

Sijoitusomaisuuden arvonkehitykseen liittyy riskiä sekä pitkällä että lyhyellä aikavälillä. Lyhyellä aikavälillä riski liittyy erityisesti omaisuuden arvon laskuun, joka voi seurata esimerkiksi osakekurssien laskusta. Pidemmällä aikavälillä riski liittyy siihen, että sijoitussalkulla ei saavuteta riittävää tuottoa kattamaan varainkäyttöä ja inflaatiota.

Kuntaliiton sijoitustoiminnan pääasiallisena tavoitteena on tuottotavoitteen mukaisen tuoton saavuttaminen pitkällä aikavälillä. Lyhyellä aikavälillä hyväksytään suurikin salkun arvon vaihtelu paremman pitkän aikavälin tuoton saavuttamiseksi.

Hajautus

Riskin vähentämiseksi pyritään hajauttamaan sijoitukset tehokkaasti eri varallisuusluokkiin (esimerkiksi osakkeet, korkosijoitukset ja vaihtoehtoiset sijoitukset), maantieteellisesti, toimialoittain ja varallisuusluokkien sisällä. Mikäli salkkuun tulee uutta sijoitettavaa varallisuutta, niin varojen ajallinen hajauttaminen otetaan myös huomioon.

Neutraaliallokaatio ja vaihteluvälit

Eri varallisuusluokilla on erilaisia tuotto- ja riskiominaisuuksia. Sijoitussalkun neutraaliallokaatio kuvaa salkun varallisuusluokkien jakaumaa, joka pitkällä aikavälillä odotetaan toteuttavan sijoitustoiminnalle asetetut tavoitteet tuoton ja riskin suhteen.

Sijoitussalkun pitkän aikavälin tuotto selittyy valtaosin tämän neutraaliallokaation perusteella. Neutraaliallokaatio on normaalisti pitkäaikainen ja sitä tarkistetaan lähinnä tehtäessä perustavanlaatuisia muutoksia tavoitteisiin kuten esimerkiksi varainkäyttöstrategian muuttuessa tai mikäli markkinaympäristö muuttuu, jonka myötä vanhalla allokaatiolla haluttuihin tavoitteisiin pääseminen on haastavaa.

Seuraavassa taulukossa on Kuntaliiton sijoitussalkun neutraaliallokaatio ja vaihteluvälit:

KUNTALIITON ALLOKAATIO	Neutraaliosuus	Minimiosuus	Maksimiosuus
Rahamarkkinat	0,00 %	0,00 %	30,00 %
Valtionlainat	8,50 %	0,00 %	25,00 %
Yrityslainat, Investment Grade	8,50 %	0,00 %	20,00 %
Yrityslainat, High Yield	4,00 %	0,00 %	10,00 %
Kehittyvien maiden lainat	4,00 %	0,00 %	10,00 %
Korkosijoitukset	25,00 %	20,00 %	50,00 %
Vaihtoehtoiset sijoitukset	15,00 %	0,00 %	20,00 %
Osakkeet, Suomi	10,00 %	5,00 %	20,00 %
Osakkeet, Eurooppa	20,00 %	5,00 %	30,00 %
Osakkeet, Yhdysvallat	20,00 %	5,00 %	30,00 %
Osakkeet, kehittynyt Aasia	0,00 %	0,00 %	5,00 %
Osakkeet, kehittyvät maat	10,00 %	0,00 %	20,00 %
Osakkeet	60,00 %	35,00 %	70,00 %

Allokaatiota on tarkasteltu vuonna 2025 tehtyjen simulaatiolaskelmien avulla, joiden mukaan salkun nimellinen vuosituotto-odotus seuraavan 15 vuoden aikana oli keskimäärin 6,4 % vuodessa, Laskelmissa käytetty pitkän aikavälin inflaatio-odotus oli 1,5%-2% vuodessa, joten tuotto-odotus täyttää Kuntaliiton tuottovaatimuksen. Salkun riskiä yhden vuoden tähtäimellä kuvaava VAR-luku oli 13,2 %. Tämä tarkoittaa, että 95 % todennäköisyydellä salkun tappio ei olisi 13,2 % suurempi yhden vuoden aikana oletuksena, ettei salkusta tehdä pääomanostoja

Varainhoitaja voi poiketa neutraalista allokaatiosta määriteltujen minimi- ja maksimirajojen puitteissa näkemyksensä mukaisesti. Kuntaliitto haluaa voittaa sijoitussuunnitelman neutraaliallokaation mukaisen vertailuindeksiin, jonka sen ulkoistama varainhoitaja voi tehdä sijoittamalla esimerkiksi osakesijoituksissa pienyhtiöihin tai muulla perusteella

Määritelmällisesti vaihtoehtoisilla sijoituksilla tarkoitetaan muita kuin tavanomaisia osake- ja korkosijoituksia, kuten esimerkiksi pääomarahastoihin, kiinteistöihin, raaka-aineisiin tai hedge-rahastoihin tehtäviä sijoituksia. Vaihtoehtoisista sijoituksista ja sijoitusten kohdentamisesta vaihtoehtoihin omaisuusluokkiin päättää Kuntaliiton hallitus.

Soveltuvien sijoituskohteiden löytäminen ja pääomien sitoutuminen vaihtoehtoihin sijoituksiin vie enemmän aikaa kuin tavanomaisilla korko- ja osakesijoituksilla. Jos vaihtoehtoihin sijoituksiin sijoitettu osuus alittaa neutraaliallokaation mukaisen osuuden, sijoitetaan varat sijoituspolitiikan mukaisesti korko- ja osakesijoituksiin.

Vaihtoehtoisten sijoitusten osuus allokaatiosta lasketaan perustuen niiden todelliseen arvoon, eikä tehtyihin sijoitussitoumuksiin.

Koska vaihtoehtoisissa sijoituksissa sijoitetun pääoman määrä usein vaihtelee sijoituskauden aikana, on tarpeen ennustaa sitoutuneen pääoman määrää, kun halutaan arvioida vaihtoehtoisten sijoitusten tulevaa osuutta kaikista arvopaperisijoituksista. Uusia vaihtoehtoisia sijoituksia tehtäessä sijoituksen määrä perustuu ennusteeseen vaihtoehtoisten sijoitusten osuuden kehityksestä tulevina vuosina.

Yksittäisen vaihtoehtoisen sijoituskohteen osuus voi sijoitusta tehtäessä olla enintään 2,5 % kaikkien arvopaperisijoitusten kokonaismäärästä. Sijoituspäätöstä tehtäessä prosenttiosuudet lasketaan perustuen viimeisimpään varainhoitoraporttiin. Rajoitetta ei oteta huomioon, kun kyseessä on rahastojen rahasto.

Liikkeeseenlaskijakohtaiset rajat

Yksittäisen liikkeeseenlaskijan arvopapereihin voidaan sijoittaa enintään 5 % omaisuusluokasta. Yksittäisen liikkeeseenlaskijan arvopapereista, joiden paino omaisuusluokasta on yli 2,5 %, mutta alle 5 % voi olla

enintään 25 % omaisuusluokasta. Näitä rajoja ei sovelleta rahastosijoituksiin.

Likviditeetti

Sijoitussalkun sijoitusten valinnassa kiinnitetään erityistä huomiota jälkimarkkinakelpoisuuteen ja rahaksi muutettavuuteen. Varallisuudesta korko- ja osakesijoitusten tulee olla likvideissä sijoituskohteissa (likvideillä sijoituksilla tarkoitetaan kohteita, jotka ovat normaalitilanteissa myytävissä ilman markkinavaikutuksia ja aiheutonta viivettä.)

Vaihtoehtoisissa sijoituksissa pääomat ovat yleensä sitoutuneet pidempään kuin listatuilla rahoitusmarkkinoilla, jolloin pääomien vapauttamiseen saattaa mennä useampi vuosi (Esimerkiksi 10+2 vuotta). Kassavarojen sijoittamisessa likvidisyys ja matala riski ovat keskeisiä edellytyksiä.

Valuuttamääräiset sijoituskohteet

Korkosijoituksien osalta valuuttakurssien muutosten vaikutus sijoituksen euromääräiseen kokonaistuottoon voi olla oleellinen. Kuntaliiton varoja ei pääsääntöisesti sijoiteta valuuttariskiä sisältäviin korko-instrumentteihin, talletuksiin tai korkorahastoihin. Kehittyvien markkinoiden lainoihin tehtävät rahastosijoitukset voivat kuitenkin sisältää avointa valuuttariskiä.

Rajoitteet omaisuusluokkiin

Suoria sijoituksia ei tehdä johdannaisiin eikä hedge-rahastoihin. Kuntaliitto ei sijoita myöskään kryptovaluuttoihin eikä raaka-aineisiin.

Tavoitteet ja rajoitteet yhteistyökumppaneiden osalta

Sijoituksia tehdään yksinomaan viranomaisten valvonnassa olevien vakiintuneiden pankkien, varainhoitoyhtiöiden ja rahastoyhtiöiden kautta tai välityksellä.

Rahastotyytit ja sijoituskohteiden kulurakenne

Kuntaliiton varoja voidaan varainhoitajien toimesta sijoittaa pääasiallisesti vain säänneltyihin eurooppalaisiin UCITS-direktiivin (EU-maissa sijoitusrahastoja sääntelevä ns. sijoitusrahastodirektiivi) mukaisiin rahastoihin. Mahdollisista poikkeuksista on sovittava varainhoitosopimuksessa, jonka Kuntaliiton hallitus hyväksyy.

Kuntaliiton varoja voidaan sijoittaa vain sellaisiin sijoituskohteisiin, joilla on selkeä ja läpinäkyvä kulurakenne.

Käytettävät rahastot voivat olla joko aktiivisia tai passiivisia. Aktiivisen sijoittamisen korkeammille palkkioille on oltava perusteet esimerkiksi passiivista sijoittamista korkeamman tuotto-odotuksen muodossa tai siksi, että jollekin markkinalle ei ole saatavissa soveltuvaa passiivista rahastoa. Aktiivisen sijoittamisen hyötyjen toteutumista seurataan säännöllisesti. Aktiivisen sijoittamisen hyötyjä seurataan sillä, kuinka hyvin varainhoitaja onnistuu suhteessa varainhoitajan salkulle asetettuun vertailuindeksiin.

Sijoitukset suoriin arvopaperisijoituksiin

Kuntaliitto ei voi sijoittaa suoraan yksittäisiin arvopapereihin ja yhtiöihin pois lukien tilanteet, joissa suoraan yksittäiseen sijoitukseen on tehty hallituksen erillispäätös.

SIJOITUSTOIMINNAN VASTUULLISUUS

Sijoitustoiminnan vastuullisuudella tarkoitetaan sijoitusten ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen ja hyvään hallintoon (ESG) liittyvien riskien arviointia ja huomioon ottamista sijoituspäätöksiä tehtäessä sekä sijoitustoimintaa seurattaessa ja arvioitaessa. Kuntaliitto ottaa sijoitustoiminnassaan huomioon vastuullisuusnäkökohdat ja edistää YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden mukaista toimintaa.

Suurin osa Kuntaliiton sijoituksista hoidetaan ulkoistetusti varainhoitajien toimesta, joten vaikuttaminen tapahtuu ennen kaikkea varainhoitajien valinnan ja varainhoitajille annettavan ohjeistuksen kautta välillisesti. Varainhoitajien osalta arvioidaan erityisesti sitä, että varainhoitaja ottaa sijoitusten vastuullisuuden huomioon osana sijoituksiin liittyvää päätöksentekoa.

Varainhoitajilla on vastuullista sijoittamista käsittelevä kirjallinen ohjeistus. Varainhoitajien valintaprosessissa arvioidaan varainhoitajan vastuullista sijoittamista koskeva ohjeistus ja toimintaperiaatteet sekä varainhoitajan raportointi sijoitusten vastuullisuuden osalta.

YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet

Kuntaliitto edistää YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden (liite 1) toteutumista varainhoitotoimialalla. Kuntaliitto edellyttää valittavilta varainhoitajilta, että ne ovat allekirjoittaneet YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet.

Toimenpiteet eri varallisuusluokissa

Vaikuttamisen mahdollisuudet ja keinot vaihtelevat riippuen käytettävistä varallisuusluokista ja varallisuuden hoidon järjestämistavasta (esimerkiksi suorat sijoitukset tai rahastosijoitukset).

Suorat sijoitukset

Suorilla sijoituksella tarkoitetaan sijoituskohteita, joissa Kuntaliitto itse omistaa sijoituskohteen. Perustellusta syystä suoria sijoituksia voi olla varainhoitajien hoitamisessa sijoitusvarallisuuden osissa, mikäli näin on sovittu varainhoitajan ja Kuntaliiton välisessä omaisuudenhoitosopimuksessa. Suorissa sijoituksissa on otettava huomioon vastuullisen sijoittamisen näkökohdat aina osana päätöksentekoa YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteita noudattaen.

Rahastosijoitukset, pääomarahastot ja omaisuudenhoito

Rahastosijoituksissa Kuntaliitto omistaa sijoitusrahastojen rahasto-osuuksia, eikä suoraan niitä kohteita, joihin rahasto on sijoittanut. Sijoitusrahaston varainhoitaja päättää rahaston sääntöjen puitteissa rahaston sijoituskohteista. Rahastosijoituksissa Kuntaliitto ei voi vaikuttaa yksittäisiin sijoituspäätöksiin tai -kohteisiin. Sama tilanne on täyden valtakirjan varainhoidossa, jossa varainhoitaja tekee sijoituspäätökset omaisuudenhoitosopimuksessa sovitussa puitteissa.

Kuntaliiton sijoituksista pääosa sijoitetaan rahastojen ja täyden valtakirjan varainhoidon kautta, jolloin valitut varainhoitajat päättävät varojen sijoittamisesta omaisuudenhoitosopimuksen mukaisesti. Kuntaliitolla ei tällöin ole päätösvaltaa rahastojen yksittäisiin sijoituskohteisiin.

Koska omaisuudenhoidossa ja rahastosijoituksissa Kuntaliitto ulkoistaa sijoituskohteiden valinnan, tapahtuu sijoitustoiminnan vastuullisuuteen vaikuttaminen näiltä osin erityisesti valitsemalla varainhoitajia, jotka ovat allekirjoittaneet YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet ja jotka ovat integroineet vastuullisen sijoittamisen menettelyt osaksi omia sijoitusprosessejaan sekä seuraamalla varainhoitajien sijoitustoimintaa raportoinnin kautta. Ensisijaisesti esille nousevia kysymyksiä käsitellään keskusteluissa varainhoitajan kanssa.

Vastuullisuusraportointi

Hallituksen sijoitusraportoinnissa esitetään tuotto- ja riskilukujen lisäksi myös vastuullisuusmittareita. Tällä hetkellä on mahdollista raportoida sijoitussalkun vastuullisuuden kokonaisarvosana (koostuen ympäristö-, yhteiskunta ja hallintoriskeistä) sekä hiilijalanjälki.

Raportoitaville mittareille voidaan asettaa jatkossa konkreettisia tavoitteita, joista päättää Kuntaliiton hallitus vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Vastuullisen sijoittamisen vertailuindeksit

Kuntaliitto käyttää sijoitustoiminnan toteutuneen tuloksen arvioinnissa ja tavoitteiden asetannassa vastuullisen sijoittamisen vertailuindeksejä. Vastuullisen sijoittamisen vertailuindeksit perustuvat

vastuullisuusluokituksiin, jotka huomioivat yritysten vastuullisuuden ympäristö-, sosiaalisissa ja hyvää hallintoa koskevista kysymyksistä.

Vastuullisen sijoittamisen vertailuindeksejä käytetään niiden varallisuusluokkien osalta, joissa indeksejä on saatavilla. Vastuullisen sijoittamisen vertailuindeksejä on saatavilla lähinnä osakesijoitusten osalta. Käytettävistä vertailuindekseistä sovitaan täsmällisesti varainhoitajien kanssa solmittavissa varainhoitosopimuksissa.

Vastuullisen sijoittamisen kehittäminen

Osana vuosittaista sijoituspolitiikan arviointia Kuntaliiton sijoitustoiminnan vastuullisuuteen kiinnitetään huomiota ja menettelytapoja kehitetään seuraamalla alan kehitystä ja toimimalla tarvittaessa yhteistyössä vastuullista sijoittamista edistävien järjestöjen, varainhoitajien ja muiden osapuolien kanssa.

PÄÄTÖKSENTEKO JA SEURANTA

Kuntaliiton hallitus hyväksyy vuosittain sijoituspolitiikan talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Sijoituspolitiikan ajantasaisuutta tarkastellaan vuosittain ja päivitetään tarvittaessa.

Sijoituspäätökset, varainhoitajien ja rahastojen käyttö

Kuntaliiton sijoitussalkun varainhoito toteutetaan toimiluvan varaisia varainhoitopalveluja tarjoavien yhteistyökumppaneiden kautta. Varainhoitajat tekevät sijoituspäätöksiä itsenäisesti omaisuudenhoitosopimuksessa sovitulla tavalla. Varainhoitajien kanssa solmittavat omaisuudenhoitosopimukset hyväksyy Kuntaliiton hallitus. Omaisuudenhoitosopimukset on laadittava niin että ne ovat sisällöltään yhdenmukaisia tämän sijoituspolitiikan kanssa. Tarve varainhoitajien kilpailutukseen arvioidaan hallituksen toimesta vähintään 5 vuoden välein.

Hallitus voi päättää varainhoitajan vaihtamisesta. Tällöin päätöksenteossa kiinnitetään huomioita mm. seuraaviin seikkoihin:

- 1) Tuotto on olennaisesti matalampi, kuin vallitsevalla riskitasolla on saavutettu yleisesti pitkällä aikavälillä (riskikorjattu tuotto suhteessa vertailuindeksiin)
- 2) Varainhoitajan toiminta on ristiriidassa Sijoitussuunnitelman kanssa tai varainhoitaja toimii varainhoitosopimusta ja/tai ohjeita vastaan
- 3) Varainhoitajan liiketoiminnassa tai henkilöstössä tapahtuu merkittäviä muutoksia, jotka voivat vaikuttaa palvelun/sijoitustoiminnan laatuun tai tavoitteiden saavuttamiseen.
- 4) Varainhoitajien kuluissa tulee selvä kasvu tai kulut ovat korkeita suhteessa muihin omaisuudenhoidon toimijoihin.
- 5) Tai muun perustellun syyn perusteella.

Vastapuoli- ja varainhoitajariskin hajauttamiseksi käytetään vähintään kahta varainhoitoyhteistyökumppania.

Sijoituspäätösten kirjanpidollisten vaikutusten paremman ennakoitavuuden, hallinnollisen työn minimoimisen ja jatkuvan tehokkaan riskihajautuksen varmistamiseksi sijoitukset pyritään pääsääntöisesti tekemään rahastojen kautta.

Raportointi

Kuntaliiton hallitus saa säännöllisesti raportin, joka sisältää soveltuvin osin seuraavat tiedot sijoitussalkun sijoituksista ja kehityksestä:

- a. pääoman kehitys
- b. eri ajanjaksojen tuottokehitys
- c. tuottokehitys suhteessa neutraaliallokaatiota kuvaavaan vertailuindeksiin
 - a. Varainhoitajien tuottoa verrataan varainhoitajien kanssa sovittuun vertailuindeksiin korko- ja osakesijoitusten osalta.
 - b. Koko salkun osalta tuottoa verrataan varainhoitajien tai kolmannen osapuolen kanssa, sovittuun vertailuindeksiin.

- d. riskikehitys
- e. keskeisten salkun osien (omaisuuslajien ja alaomaisuuslajien) tuotot ja riskit sillä tarkkuudella, mitä ne ovat ”neutraaliallokaatio ja vaihteluvälit” kappaleessa ilmoitettu
- f. vallitseva allokaatio suhteessa neutraaliallokaatioon ja riskirajoihin
- g. maantieteellinen jakauma
- h. suurimmat yksittäiset sijoitukset ja niiden %-osuus salkusta
 - a. Lisäksi suorat yksittäisen liikkeeseenlaskijan arvopapereiden osuus, joiden paino omaisuusluokasta on yli 2,5 %, mutta alle 5 %
- i. Valuuttamääräisten sijoitusten osuus salkusta

Päätösvaltuudet

Seuraavassa taulukossa on määritelty Kuntaliiton sijoitustoimintaan osallistuvien päätösvaltuudet:

Kuntaliiton sijoitustoiminnan vastuut ja päätösvaltuudet	
Hallitus	- Hyväksyy sijoituspolitiikan - Hyväksyy varainhoitajien kanssa tehtävät sopimukset - Arvio tarpeen varainhoitajien kilpailutukseen vähintään 5 vuoden välein - Päättää vaihtoehtoisista sijoituksista sikäli, kun niitä ei hoida varainhoitaja talousjohtajan/vastaavan esityksestä
Toimitusjohtaja	- Toimitusjohtaja päättää talousjohtajan esityksestä Kuntaliiton toimintaan tarvittavien varojen realisoinnista
Kuntaliiton talousjohtaja	- Valmistelee Kuntaliiton hallitukselle ehdotuksen sijoituspolitiikasta vuosittain ja huolehtii sen ajanmukaisuudesta - Vastaa varainhoitajien kilpailutuksesta ja tekee Kuntaliiton hallitukselle esitykset varainhoitajien valinnasta - Seuraa sijoitustoiminnan ja siihen liittyvien riskien raportteja - Raportoi tarvittaessa Kuntaliiton hallitukselle Kuntaliiton sijoituksia koskevista poikkeuksellisista asioista - Pitää yhteyttä varainhoitajiin ja muihin yhteistyökumppaneihin - Esittelee sijoitustoimintaan liittyvät asiat hallituksen kokouksessa - Hallituksen hyväksymän vastapuolen ehdottaman sijoituskohteen osalta voi talousjohtaja tehdä päätökset varainhoitajan ehdotuksesta, mikäli kyseessä on konsultatiivinen varainhoitosopimus.
Varainhoitajat	- Kuntaliitolle valitaan vähintään kaksi varainhoitajaa, jotka hoitavat Kuntaliiton varallisuutta omaisuudenhoitosopimuksessa määritellyllä tavalla
Raportoinnin tuottaja	- Laatii sijoitustoiminnan tuotto- ja riskiraportit yhdistäen omaisuudenhoitajilta saatavat tiedot

Liite 1 - YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet¹

YK:n vastuullisen sijoittamisen (ESG) periaatteet allekirjoittava varainhoitaja sitoutuu seuraaviin kohtiin:

1. Liittämään ESG-asiat osaksi sijoitusprosesseja

Mahdollisia toimia: Varainhoitajan tulisi mainita ESG-asiat sijoituspolitiikassaan ja tukea ESG-työkalujen, analyysien ja tilastojen kehittämistä. Salkunhoitajien kykyä sisällyttää ESG-asioita toimintaansa arvioidaan säännöllisin väliajoin. Lisäksi voidaan kannustaa akateemista ja muuta alaan liittyvää tutkimusta sekä tukea ESG-koulutusta sijoitusammattilaisille.

2. Toimimaan aktiivisena omistajana ja sisällyttämään ESG-asiat omistajakäytäntöihinsä

Mahdollisia toimia: Varainhoitajan tulisi kehittää aktiivista ja julkista omistajapolitiikkaa ja käyttää mahdollista äänioikeuttaan yhtiökokouksissa. Tavoitteena on aktiivinen vuoropuhelu yhtiöiden kanssa, jonka lisäksi voidaan osallistua standardien, valvonnan ja periaatteiden kehittämiseen. Yhtiökokouksissa voidaan tehdä esityksiä / kannustaa osallistumaan ESG-vaikuttamisprojekteihin ja raporttoimaan niistä. Myös yhteiset vaikuttamisaloitteet ovat hyvä väylä aktiiviseen omistajuuteen.

3. Edistämään sijoituskohteidensa asianmukaista ESG-raportointia

Mahdollisia toimia: Varainhoitajat voivat pyytää yrityksiltä standardimuotoista raportointia ESG asioista (kuten Global Reporting Initiative) sekä ESG-asioden sisällyttämistä vuosikertomuksiin. Lisäksi yrityksiltä kannattaa pyytää tietoja asiaankuuluvien normien, standardien ja kansainvälisten aloitteiden käytöstä tai käyttöönotosta sekä olla mukana tukemassa sellaisia osakkeenomistajien yhtiökokousesityksiä, jotka edistävät ESG asioiden julkaisemista.

4. Edistämään vastuullisen sijoittamisen periaatteiden käyttöönottoa sijoitustoimialalla

Mahdollisia toimia: Varainhoitajien kannattaa sisällyttää ESG-asioihin liittyviä vaatimuksia palvelutuottajien/alihankkijoiden valintakriteeristöön.

ESG:hen liittyviä odotuksia kannattaa kommunikoida sijoituspalvelujen tarjoajille (esim. kolmansien osapuolien käytettävien rahastojen) aktiivisesti ja olla yhteydessä myös niihin palvelutuottajiin, jotka eivät täyttäneet asetettuja ESG-vaatimuksia. Sijoitustoimialalla voidaan tukea erityisesti vertailutyökalujen kehittämistä sekä valvonta- tai politiikkamuutoksia, joiden tarkoituksena on lisätä ohjeiden käyttöä.

5. Edistämään vastuullista sijoittamista yhteistyössä muiden sijoittajien kanssa

Mahdollisia toimia: Varainhoitajat voivat osallistua erilaisiin verkostoihin työkalujen ja resurssien yhdistämiseksi. Yhteistyössä kannattaa nostaa esille uudet, nousevat teemat sekä kehittää ja tukea yhteisöllisiä aloitteita.

6. Raportoimaan toimistaan ja vastuullisen sijoittamisen edistymisestä

Mahdollisia toimia: Varainhoitajien on suotavaa kertoa avoimesti siitä, miten ESG-asiat on sisällytetty sijoitustoimintaan sekä julkaista aktiivisen omistajapolitiikan käytäntöjään ja palveluntarjoajille/alihankkijoille asetettuja vaatimuksia. Myös edistyksistä ja saavutuksista on hyvä raportoida säännöllisin väliajoin.

¹ Lähde: Finsif - Finland's Sustainable Investment Forum ry

Valtuuskunta 26.-27.11.2026

Kokoustiedot

Aika Torstai 26.11.2026 klo 14.00-18.00
 Perjantai 27.11.2026 klo 9.00-12.00

Paikka Kuntatalo, luentosali 1.krs
 Toinen linja 14, Helsinki.

Kokousohjelma

Torstai 26.11.2026

- Klo
13.30- Ilmoittautuminen ja tulokahvi
- 14.00 **Kokouksen avaus**
 valtuuskunnan puheenjohtaja Timo Elo

 Kokousasioiden 14–18 käsittely

 Valtuuskunnan seminaari:
 Vahvat kunnat, menestyvä Suomi
- 14.15 **Toimintakykyinen kunta ja sen mittarit**
 Minna Karhunen, toimitusjohtaja

 Mielipidemittauksia ja keskustelua niiden pohjalta
- 14.45 **Pelastetaan kuntademokratia**
 Alustaja

 Mielipidemittauksia ja keskustelua niiden pohjalta
- 15.15 Kahvitauko
- 15.40 **Teknologia ja tekoäly kuntien tuottavuuskehityksen vauhdittajana**
 Alustaja

 Mielipidemittauksia ja keskustelua niiden pohjalta
- 16.10 **Varautuminen ja turvallisuus kuntien johtamisessa**
 Alustaja

 Mielipidemittauksia ja keskustelua niiden pohjalta
- 16.35 **Kaupunkien kasvun edellytykset**
 Alustaja

 Mielipidemittauksia ja keskustelua niiden pohjalta
- 17.00 Seminaari päättyy ja siirtyminen illalliselle

 Buffetruokailu Kuntatalon aulassa

Seminaarin alustajien nimet tarkentuvat myöhemmin.

Valtuuskunta 26.-27.11.2026

Perjantai 27.11.2026

- 9.00 **Päivän avaus**
 valtuuskunnan puheenjohtaja Timo Elo
- Kokousasioiden käsittely jatkuu, asia 19
- 10.30 **Valtuuskuntaryhmien kokoukset**
- 11.30 **Ryhmien puheenjohtajien välinen neuvottelu**
- 11.45 **Kokous jatkuu**
- Kokousasioiden käsittely jatkuu, asiat 20–28
- 12.15 **Kokouksen päättäminen**
- 12.15- Lounas

Valtuuskunta 26.-27.11.2026

Asiat

14	Kokouksen avaus
15	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen
16	Pöytäkirjan tarkastajien valinta
17	Valtuuskunnan sihteeristö
18	Esityslistan hyväksyminen
19	Päätösasioiden esittely
20	Suomen Kuntaliitto ry:n strategia 2027-2030
21	Suomen Kuntaliitto ry:n toimintasuunnitelma vuodelle 2027
22	Suomen Kuntaliitto ry:n talousarvioesitys vuodelle 2027
23	Suomen Kuntaliitto ry:n sääntöjen muuttaminen
24	Eronpyyntö Kuntaliiton hallituksen jäsenen tehtävästä ja täydennysvalinta
25	Eronpyyntö Kuntaliiton valtuuskunnan varajäsenen tehtävästä
26	Seuraava kokous
27	Muut asiat
28	Kokouksen päättäminen